

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček, račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Francoski inženjer o Rusiji

Paris, sredi septembra.

Našemu poročevalcu se je posrečilo priti v stik s francoskim inženjerjem, ki se je pravkar vrnil iz Rusije, kjer je zaposlen pri gradnji velikih tehničnih podjetij. Inženjer mu je na njegovo prošnjo podal naslednje informacije o sedanjem položaju v Rusiji:

Prvi vtisi

Vi nimate prav, ako mislite, da se mi je v Rusiji slabo godilo. V tej teželi popolne enačnosti je treba skrbno ločiti n. pr. med delavcem, policijskim agentom GPU in inozemskim inženjerjem. Tako v družbi kakor na sovjetskih železnih bregih, da ni več razlike med stanovni in razredi. Toda v resnici imate na vlaku vagona, ki so trdi, in vagoni, ki so mehki. Inozemski inženjerji smo se vozili le v mehkih vagonih. Prav za prav smo mi tuji inženjerji kralji dežele.

Vedno se bom spominjal mojega senzacionalnega prihoda na kolodvor v Moskvi. Bilo je nekega dne lanskega novembra. Vlak je imel nekaj ur zamude, kar pa, kakor so mi rekli železničarji, ni pripisovati slabši upravi, ampak hudi zimi. Naj že bo, kakor hoče. Bil sem sicer napovedan, toda to cela neznana. In spetoma sem se večkrat z nekakšno tesnobo vprašal, kaj naj pričnem pri izstopu. Kako pa sem bil presenečen, ko sem komaj izstopil iz vlaka, že sem zagledal pristnega proletarca stati na nekem sodu in kričati na vse grlo:

»Inženjer X. (in tu je prišlo ime industrijske družbe, ki me je odpelala v Rusijo).« Treba se mi je bilo samo predstaviti.

Vsak tujec, naj že bo inženjer ali turist, uživa v Rusiji izredne predprave. Izgane se tisoč škalam, ki sicer teže nad srečnimi državljani URSS, in lahko sam kupuje in plačuje najpotrebnejše predmete, ki pa se vendar smatrajo za veliki luksusi. Takoj ob mojem prihodu sem čutil prijetno izjemo. Med tem ko so bili vsi potniki najskrbnejše preiskani in so nekatere celo elektri, sem jaz z mojim spremljevalcem neovirano izstopil, in ko sem ponudil portirju rubelj, ga je z lepo gesto zavrnil, kar me je izredno presenetilo.

No, če bo šlo tako dalje, sem si rekel, potem bo kar dobro. Saj ti boljševiki so čisto same ovčice. Oj, nisem naredil še sto korakov, ko sem videl, kako je postavil nek potnik pred mano na tla svoj kovček, da si obriše pot, že je zginil njegov kovček z nekim raztrgancem, ki je kot misel hitro švignil mimo.

Dežela brez zaupanja

V Rusiji je znana rečenica: Kadar se Rus pogleda v ogledalo, si redno stavi vprašanje, kdo od naju je zaupnik GPU. Ne morete verjeti, kako resnično je vse to. Policijske agente dobite vsepovsod in ne morete narediti niti dva koraka, da ne bi čutili, da ste povsod nadzirani. Polagoma se človek tudi na to navadi. Poleg dveh tolmachev, ki sta mi bila dodana in ki sta me spremljala pri vsakem koraku, je stala pred mojim stanovanjem v Har-kovu, kjer sem bil zaposlen, še posebna straža, in sicer skoraj redno kaka ženska. Če sem se vrnil s praznimi rokami, me je pustila pri miru. Kakor hitro pa je bilo opaziti, da nosim s sabo kak zavoj ali kako večjo stvar v žepu, potem je bilo treba dotično stvar razvezati in pokazati. Tudi na to sem se sčasoma navadil.

Rdeča armada

Mislite, da bo sovjetski režim še dolgo trajal? Tega ne vem. Trenutno stavijo Sovjeti vse svoje upanje na armado in pa na izvršitev petletnega gospodarskega načrta.

Kako je s sovjetsko armado, vam je prilično znano. V slučaju vojne morejo Sovjeti vreči v bojno črto do 12 milijonov mož, ki so dobro opremljeni, dobro opravljeni in, kolikor imam vtis, tudi spretno vođeni. Sovjeti ne zamude nobene prilike, da tehnično spopolnijo svojo armado. Lahko rečemo, da so Sovjeti najbolj militaristična država na svetu. Povsod po večjih mestih vidite na najbolj vidnih krajih napise, visoke in več metrov široke: »Rdeča armada je avantgarda vesoljnega proletarijata.« Povsod zadenete na najbolj skrbno izdelano vojno propagando. Vsak šolarček vam že ponavlja, da je vojna neizbežna med komunizmom, ki se rodi, in kapitalizmom, ki umira. Vojno pripravljajo Sovjeti, o tem ni dvoma. Mislojo celo na to, da jo izzovejo, in sicer s predložbo brezobzornega gospodarskega vojna, katero že pričneta občutiti Evropa. Petletni načrt le služi temu cilju. Ker ni upanja na svetovno revolucijo, ker so se že ponovno ponesrečili tozadevni poskusi komunistične Internacionalne, se Sovjeti trudijo, da jo izzovejo z gospodarsko konkurenco.

Tisoči tujih inženjerjev

Da uresničijo svoj gospodarski načrt, so se komunisti, ki niso razpolagali ne s inženjerji in ne s tehnikami, obrnili na buržusni svet in kupujejo od njega ideje, ljudi in blago. Vse, kar je najbolj modernega v tehniki, vse to se na veliko presaja sedaj v Rusijo. Na obnovi in spopolnitvi sovjetske industrije dela 12.000 nemških inženjerjev, preko 6000 Amerikancev, do 1000 Francozov itd. Vsi ti zapovedujejo in uravnavajo gospodarski kurz ogromne sovjetske države, in kar oni ukazujejo, vse se izvrši po črki brez odloga in brez ugovora. Vsak čas so nas prosili, da izrazimo svoje mnenje, svojo kritiko, da povemo odkrito, kakaj kaka stvar ne gre naprej in kako ji odpomoči. Boljševiki vse store, da ne izgube predragocene pomoči inozemstva. Plačani smo v dolarjih, in sicer siljajno. Tozadevno se Sovjeti ne strahajo nobenih žrtv. Boljševiki čisto dobro vedo, da so ruski inženjerji popolnoma nerabni in nesposobni, da bi oni gradili vsa ta velika podjetja, ki se sedaj ustanavljajo in rastejo

Bethlen je zapravil milijarde

Senzacionalna razkritja preiskovalnega odbora

Budimpešta, 17. sept. Kakor znano, je madjarska vlada po svojih predstavnikih v Zenevi zaprosila pri Zvezi narodov za veliko posojilo. Finančni odbor Zveze je sklenil, poslati v Budimpešto poseben odbor finančnih izvedencev, ki naj preišče finančni položaj Madjarske. Finančni, kakor tudi splošni gospodarski položaj Madjarske sta izredno slaba. Primanjkljaj zadnjega državnega obračuna, ki se je zaključil 30. junija 1931, znaša 60 milijonov pengjev in strokovnjaki so mnenja, da bo primanjkljaj na koncu tekočega finančnega leta narasel na 240 milijonov pengjev. Med tem ko je trgovinska bilanca za preteklo leto izka-

zovala 40 milijonov pengjev presežka, se bo leto zaključila z velikim primanjkljajem.

Karolyjeva vlada ima silno težko nalogo, da uravnovesi proračun. Znižala bo plače državnim uradnikom od 10% do 15%. Vpeljala bo dohodninski davek na sečne plače, ki bo znašal 1% do 20%. Za 10% bo zvišala hišni davek in prometni davek se dvigne od 2% kar na 3%.

Ta nova davčna bremena bo moral madjarski narod vzeti na svoja ramena predvsem radi katastrofalne gospodarske politike grofa Bethlena. Predsednik najvišjega parlamentarne odbora triin tridesetih Istvan Teleszky, je na zadnji seji

podal žalostno sliko državnih financ in odločno obsodil finančno politiko prejšnje vlade. Teleszky je izjavil, da nima javnosti niti pojma, kako razvane finance je pustila Bethlenova vlada in v kako kritičnem položaju se nahaja državno gospodarstvo. Preiskovalni odbor zadene vsak dan na nova neprijetna presenečenja in prehaja čedalje bolj do spoznanja, v kako strašnem položaju je sprejela nova vlada državne finance. Ob zaključku svojega govora je Teleszky pozval tisk, naj javnosti razloži, da mora vlada na vsak način izvesti stroge štednje, ker bi sicer ne bilo izhoda iz sedanje finančne stiske.

Mussolini ne pojde v Vatikan

Reorganizacija Katoliške akcije

Rim, 17. sept. AA. Poročajo, da poseti Mussolini danes ali jutri Vatikan in tako poudari srečno rešitev spora med cerkvijo in fašizmom. Mussolini se sestane s papežem prvič v življenju. Živela sta v mladosti v Milanu. Ne vedo pa, da bi se bila tedaj sestala.

Rim, 17. sept. Po mnenju odločujočih činiteljev v vatikanskem mestu ne bo Mussolini obiskal sv. očeta že v najkrajšem času, kakor so doslej splošno domnevali. Z obiskom baje odlagajo, ker niso po podpisu zadnjega sporazuma glede Katoliške akcije odnošaji med fašistično vlado in Vatikanom še dovolj uglasjeni. Tega je menda kriv predvsem nastop fašistične tiska, ki je prikazal sporazum kot zmago fašistične Italije. Na drugi strani pa je tudi res, da so katoliški listi v inozemstvu precej hladno sprejeli ta sporazum.

London, 17. sept. Milanski dopisnik »Times« poroča svojemu listu, da se na odredbo Vatikana

vrši revizija ustroja Katoliške akcije. V zmislu sporazuma z vlado se izmenjujejo voditelji, kar pa povzroča težkoče zlasti v provincih Lombardiji in Emiliji, kjer skoraj vsi člani akcije pripadajo bivši ljudski stranki. Kjer ni mogoče dobiti laikov, ki niso pripadali ljudski stranki, tam bodo vodstvo akcije prevzeli duhovniki. Katoliška akcija mora po želji sv. očeta biti reorganizirana tako, da se bo zimska sezona lahko začela pod novim vodstvom. Imena novega vodstva bodo objavljena v »Osservatore Romano« še pred božičem. Med tem je dobila Katoliška akcija instrukcije, da podvoji svoje versko delovanje, da posveča glavno skrb izboljšanju fizičnih in moralnih življenjskih pogojev rodbine in podpira prizadevanja vlade, da bi se omejil beg kmečkega ljudstva v mesta. Katoliška akcija se bo tudi borila proti luksusu, razsipnosti in zapravljaj-nju in navajala prebivalstvo k čim večji varčnosti.

Atentatorjev še niso prijeli

Budimpešta, 17. sept. Z. Danes je peti dan politične preiskave zaradi atentata na vlak v Batorbagyju. Preiskava pa prav za prav dosedaj še ni prinesla nobenih pozitivnih rezultatov in zelo počasi napreduje. Znani sta imeni dveh atentatorjev, medtem ko se stanovanje Leipnika še vedno ni našlo. Za njegovo bivanje v Budimpešti ne vedo niti njegovi starši, ki tamkaj žive. Policija je ugotovila, da so električne baterije kupljene v neki trgovini v ulici Illey, kupil pa jih je neki mladenič, ki se je pripeljal pred trgovino z avtomobilom. Policija še vedno misli, da so bili atentatorji trije, ki so se spoznali šele v Budimpešti in se predstavili s posebnimi znaki. Nato so sedli v neki siv avto ter se odpeljali v Torbagy, kjer so izvršili atentat. Glavna direkcija železnice in policija bosta uvedli varnostno službo na vseh progah. Policija je v teku večerajšnjega dne prejela novih 800 prijav, tako da jih ima sedaj že 1600. Vse to se je moralo pregledati. Vse prijave pa so brezpredmetne in so pisane le v sled tega, ker je bila razpisana nagrada 50 tisoč pengv, katere bi vsakdo rad na lahek način zaslužil.

Bukarešta, 17. sept. Z. Na prošnjo budimpeštanske policije je začela tudi bukarška policija z vso energičnostjo zasledovati atentatorje. Ni izključeno, da so atentatorji pobegnili v Romunijo, od koder mislijo pobegniti čez Dunajster v Rusijo.

Budimpešta, 17. sept. Z. Oče Leipnika je izvožek v Budimu. V Budimpešti so znani starši Leipnika kot zelo marljivi, pošteni in delavni ljudje. Zadržanje časa so le redko jemali od svojega sina

pod diktaturo ameriških in nemških inženjerjev. Ruski inženjer bo z vami debatiral o abstraktnih stvareh cele noči, ako hočete. Pri praktičnem delu pa pomeni komaj toliko kot kak predelavec pri nas. Seveda jim manjka primerne predizobrazbe. Žive pa tudi sicer v takih življenjskih okoliščinah, da se kulturno večina od njih ne more dvigniti nad življenjske pogoje navadnega delavca.

Kako živi delavec?

Evropa nima nobenega pojma o življenju in mišljenju sovjetskega delavstva. K sreči tudi oni nimajo nobenega pojma o življenjskih pogojih evropskega delavca in sploh o ničemer, kar se godi izven Rusije.

Sovjeti so uvedli petdnevni delovnik, ki je numeriran s številom od 1 do 5. Vi boste rekli, koncem teh petih dni se zasveti pač nedelja, lepa, mirna in prosta. Nikar si ne predstavljajte kaj podobnega. V Rusiji ni razlike med delovnim dnem in dnevnim počitka. Delo gre neprestano naprej, vse dneve in vse noči. Le moštvo se menja v treh turnusih in peti dan je ena ekipa prosta. Zene delajo prav tako kakor moški, z isto plačo, pomešane med moškimi delavci. Sovjetska žena smatra za največje nazadnjaštvo, če ji boste rekli, da je ona v prvi vrsti poklicana za družinsko življenje in za vzgajanje otrok. V industriji je zaposlenih do 800.000 žensk. Sovjeti ne poznajo in ne priznajo družine, vse je kolektivistično, otroci, ognjišča in stanovanja.

V Evropi se večkrat piše, da vlada v Rusiji prišilno delo. Sovjeti se proti temu silno branijo. Toda v resnici je tako, da kdor zamusi delo, tega borza dela izbrisati, s čemer je oropan karte, ki mu daje pravico na preživljanje, brez katere ne more ničesar ne dobiti ne kupiti. Prepoveden je

pisma. Pri preiskavi v stanovanju so našli neko pismo, ki je bilo datirano 22. junija iz Berlina. Po tem sklepa, da je bil atentat organiziran v Nemčiji. Zastliane so bile še neke priče, ki so videli Leipnika v Budimpešti.

Budimpešta, 17. sept. Z. Danes se je vršil skupen pogreb žrtv ob 4 popoldne. Vsi vlaki so se ustavili za 1 minuto.

Komunisti izropali trgovino orožja

Budimpešta, 17. sept. Z. Za železniško katastrofo je prišlo v Budimpešto novo vznemirjenje vsled drznega vlom, ki so ga ponoči izvršili komunisti v največjo trgovino orožja Berthalam, Subek in drug, kjer so pokradli vse orožje. Trgovina se nahaja sredi mesta. Vlomilci so morali biti o razmerah zelo dobro poučeni, ker so svoje delo izvršili brezhibno. Ljudstvo je zelo vznemirjeno, ker se boji novih vlovov komunistov. Kot omenjeno, so odnesli vse orožje, blagajne pa se niso dotaknili.

Republika z dolgim naslovom

Madrid, 17. sept. Z. Včerajšnje glasovanje v parlamentu in zasedanje je zasledovala vsa javnost z največjim zanimanjem. Socialisti predlagajo, da se odredba ustave Španije, da je republika, spremeni vliberalno demokratsko delavsko republiko. Ta predlog je bil sprejet z 170 proti 152 glasovi.

Prehrana

Jesti! Prosim vas, kar pozabite na francosko kuhinjo! Rusi poznajo samo en obed na dan: čaj ob 10, čaj popoldne in kosilo med 3 in 4. Priznam, da mi ni bilo prav lahko ukloniti se tej navadi. Končno pa je vendar šlo. In ko mi je postrežnica popoldne prinesla na mizo čašo čaja, sem, misleč na kosila svojih prijateljev v Franciji, avtomatično potegnil iz torbe piščanca, jajca in druga živila, ki sem si jih nakupil sam. Trgovina je v rokah vladnih trustov, ki se jim ni treba bati konkurence in se ne brigajo za javno blaginjo. Izročeni ste na milost in nemilost trustom kruha, sladkorja, mesa, premoga, drv, bombaža, volne, papirja itd. Mislite si pač lahko, kako gre trgovina od rok. Zgodil se večkrat, da ostane mesto brez kruha, brez mesa, brez zelenjave. Edino v velikih mestih, kakor Leningrad, Moskva, Kijev, Harkov najdeš skoraj vse, kar si poželiš, ako člano plačaš. Toda drugod nima ljudstvo na razpolago blaga za udobno življenje. Vse se pogradi za izvoz. Izjemo pa delajo policijski agenti, ki se vozijo v luksuznih avtomobilih tipa

Tobačne cene

Dodatno k našemu večerajšnjemu poročilu pri-nasamo danes še poročilo Avale:

Belgrad, 17. sept. AA. Pravilnik za prodajne cene tobačnih izdelkov:

S sklepom upravnega odbora uprave državnih monopolov N. št. 502 z dne 15. sept. t. l., ki ga je odobril finančni minister, je določeno, da veljajo od 16. t. m. pri prodaji tobačnih izdelkov tele cene:

1. križani tobak za 1 kg trebinjec Din 750, vardarski 500 Din, neretvanski 400 Din, moravski 325 Din, zetski 275 Din, savski 150 Din, amerikan-ski 150 Din, banatski 125 Din, Dunavski 100 Din;
2. cigarete za 1000 komadov: Karadjordjevo 1500 Din, Jadran 1000 Din, Kosovo 850 Din, Stru-miva 800 Din, Sumadija 750 Din, Mignon 600 Din, Vardar 500 Din, Drina 500 Din, Zeta 300 Din, Sava 175 Din.

Kolekcija luksuznih cigaret 80 kosov 70 Din, potna kolekcija 60 kosov 40 Din.

3. Cigare za 100 komadov: Flor de Habana 800 Din, Perla de Cuba 700 Din, Regalitas 300 Din, Trabuco 225 Din, Britanica 225 Din, Operas 150 dinarjev, Cuba 125 Din, Virginia 125 Din, Brazil-lica 100 Din, Portorico 90 Din, Virginilos 75 Din, mešani inozemski tobak 75 Din, kratke domače 60 Din. Kolekcije cigar po 44 komadov Din 180, kolekcije cigar po 22 komadov 100 Din.
4. Tobak za žvečenje in njuhanje, klobase 1 kg 125 Din, njuhalni tobak 1 kg 60 Din.
5. Tobačni ekstrakt v posodah po 5 kg netto 6 Din za kilogram, v sodih po 200 kg netto 1 kg 5 Din.

Zimski vozni red

Ljubljana, 17. sept. AA. Kr. banska uprava razglašala: Dodatno k razglasu z dne 14. septembra 1931, VIII, št. 5252-1, v zadevi zimskih voznih redov avtobusnih podjetij se ta obveščajo, da nastopijo po naknadno dolem sporočilu direkcije državnih železnic v Ljubljani z dne 14. septembra po-čenši s 4. oktobrom v železniškem zimskem voz-nem redu sledeče spremembe:

1. Nočni brzovlak 8-D 190 Zagreb—Dunaj z od-hodom iz Zagreba ob 20.35 in prihodom na Dunaj ob 6.51 izostane, vozi pa namesto tega ta brzovlak po sledečem voznem redu: Zagreb gl. kol. odhod 22.31, Zidani most prihod 0.50, odhod 1.00, Maribor prihod 2.56, odhod 3.45, Dunaj prihod 9.15.
2. Brzovlak D 31-902 Jesenice—Podbrdo vozi za 10 minut kasneje, to je Jesenice prihod ob 7.00, odhod 7.20, Bistrica Boh. jezero prihod ob 7.54, odhod 8.02, Podbrdo prihod ob 8.13, odhod 8.23.

Vse ostale spremembe so objavljene že v sten-skem voznem redu, veljavnem od 15. maja 1931.

Zagrebska vremenska napoved: Vreme se bo zboljšalo. Jasno in toplo.

»Packarde« v družbi svojih žena; te se nosijo kakor kraljice.

Nikdo ne toži. In vendar to ljudstvo, ki trdo dela, ki plačuje visoke davke, se nikdar do silega ne naje, to ljudstvo se nikakor ne prirožuje. Res, da je pod nadzorom slavne GPU, toda to nika-kor ne zadostuje za razlago te tajnosti. V resnici nista nekdanji mužik in današnji delavec nikdar posebno udobno živila; nikakor ne čutila potrebe po arajkah, kravatah, klobuku in drugih predmetih, ki so na nase neobhodno potrebni. In vendar najde radijski aparat v najpreprostejši baraki. Pač dru-gačna miselnost! Ruskemu delavcu ni dana prilož-nost, da bi svoje življenje primerjal z življenjem v tujini, in to dobro izražljajo boljševiki, ki mu pri-povedujejo o delavski bedi v kapitalističnih drža-vah. Kako se je čudil moj tovariš inženjer, doma iz Rusije, ko sva prispela v Pariz in je zaman iskal med publiko robotnika, misleč, da so delavci tudi na Francoskem gologlavi in brez kravate.

Možgani ruskega delavca so neprestano pod klavirno kinematografa, predavanj in govorov po radiu. Pred vsako novo tovarno se postavi govorniški oder, e katerega razlaga govornik delavcem prednosti boljševiškega režima. In ko to ne zado-stuje, zapojejo boljševiki kuplet o vojni, ki ji pri-pravljajo kapitalistične države proti Sovjetski Ru-siji. To potrpljenje ruskega delavca se da še tako-le razlagati: Na dnu ruske duše prebiva mistična indolentnost, s pomočjo katere prenaša delavca najhujše trpljenje radi kateregakoli vzroka, toda pod pogojem, da se mu ta vzrok nariše tako velik kakor car ali svetovna revolucija. Resnično prepi-čani? Mogoče eden na tisoč, več pa afanatiziranih, ki žive v halucinaciji velike laži, ki se postavlja pred njihove oči. Treniranje je tako krepko, da ti nič ne mislijo in vedno korakajo...

Italijani obesili arabskega vodjo

Ogromno ogorčenje po vsem arabskem svetu - Krutost ital. kolonijalne politike

Aleksandrija, 17. sept. V vsem arabskem svetu je bilo odjeknila vest, da so Italijani vjeli in smrti vodjo domaćinov v Tripolisu Omarja el Muktarja. Omar je bil star že 70 let, kljub temu pa je vsa leta junaško vodil odpor Arabcev proti italijanski kolonijalni strahovladi v tripoliški koloniji. Udeležil se je nešteto bitk in slovel med vstaši, da sploh ni ranljiv. Omar Muktar je bil hraber in viteški nasprotnik po najboljših tradicijah arabstva, tako da se ga Italijani niso samo silno bali, ampak so ga morali nehoti tudi spoštovati. Do lanskega leta je Omar el Muktar uspešno vodil guerilsko vojno proti tujim osvajačcem in je prizadel Italijanom neštete izgube po svojih nenadnih in spretnih napadih, po katerih se je znal vedno tako hitro umakniti, da ga ni dosegla nobena kazenska ekspedicija italijanske okupacijske armade, ki je bila namenjena z ogromnim vojnim aparatom, dočim je on deloval z malimi letalnimi kolonami.

Italijani si niso znali pravi temu strahovladi mu sovražniku pomagati drugače, kakor da so sklenili najkručeje odredbe proti vsemu arabskemu prebivalstvu sploh. Ker je namreč Omar el Muktar znal neprestano vzdrževati zveze med svojim jedrom vstašev in onimi domačini, ki so se podvržili, je sklenil Mussolini, da pošlje v Tripolitanijsko generala Grazianija, ki je znan po svojih nečloveških in brezobzirnih metodah. Graziani je

enostavno vsa mirna podvržena arabska domača plemena dvignil z njihovih ležišč in jih dal siloma na tisoče in tisoče odgnati in izseliti na obal, tako da je notranjost dežele ostala prazna in so bile zveze prebivalstva s središčem vstašev na skrajnem jugu dežele pretrgane. Ljudje so sedaj ob obali koncentrirani v koncentracijskih taborih, egiptovska meja je pa hermetično zaprta, tako da vstaši ne morejo uhajati na egiptovski ozemlje, kjer imajo seveda za seboj vse simpatije prebivalstva. Veliko nomadov pa so italijanske kazenske čete pobile in njihova selišča zažgala. Polkovnik Malta in major Buselli pa čistita notranjost dežele, to se pravi, streljajo vsakega človeka, ki pride italijanskim četam kriv ali nekriv pod puško.

Omarja el Muktarja pa še vseeno niso mogli dobiti. Zdaš se mu s pomočjo izdajalcev postavili zasled in hrabrega branilca svobode Tripolisa vjeli v noči od 11. na 12. september v okraju Slomta. Pri tej akciji, ki se je je na italijanski strani udeležil 7. eskadron Savari, je padlo na italijanski strani 12 kavalristov in 14 konj. Italijani pa niso ujeli nobenega izmed tovarišev Omar el Muktarja, ampak samo njega in sedem otovorjenih konj ter 10 pušk. Italijanski listi seveda o tem poročajo zelo triumfalno, kakor imajo pač navado, priznavajo pa brezprimerno hrabrost arabskega poglavarja. Obenem poudarjajo, da bodo odsej, ko ni

majo več protisobni strašnega nasprotnika, še bolj energično ščititi deželo.

Dne 15. septembra pa se je zgodilo, česar tudi od Italijanov nihče ni pričakoval. General Graziani je namreč, brez dvoma s privoljenjem Rima, napravil Omar el Muktarju proces. Izredni tribunal je junaskega vodjo Arabcev zaradi »izdajstva in ponovnega upora« obsojil na smrt, rabelj pa je Omarja obesil 16. septembra ob 9 zjutraj v Soluku. Eksekuciji je moralo prisostvovati 30 pokorjenih vstašev.

Ta čin bo brez dvoma vzbudil ogromno ogorčenje po vsem svetu. Niti Francozi niti Španci niti Angleži niso v afriških kolonijah nikoli obsojili na smrt voditeljev vstašev kot izdajalcev, ampak jih kvečjemu internirali. Omar el Muktar ni bil izdajalec in naveden upornik, ampak vodja legitimne borbe Arabcev zoper tuj ovsajalsko oblast, ker Arabci niso nikoli podpisali miru, v katerem je Turčija, ki je sama bila osvajačka Tripolisa, odstopila arabsko deželo Italiji. Čin generala Grazianija, ki je dal obesiti hrabrega in lojalnega nasprotnika, ki se je odkrito boril zoper Italijo, katere nikoli ni priznal, je tudi s človeškega stališča vse obsodbe vreden. Italijanski listi se začuje očitno sramujejo, ker se omejujejo na kratek komunikacije Stefani, obenem pa proslavljajo — borbo Indije za neodvisnost!

Žrtve orkana v Banofu

Novi Sad, 17. sept. Z. Banska uprava je dobila končno točne podatke o žrtvah orkana, ki je divjala v soboto 12. t. m. Skupno število žrtev znaša 19: 40 oseb je ranjenih, od teh 8 težko. Najhujše je divjal vihar okrog Novega Bečaja in Türga. Cela kolonija 28 hiš je bila porušena, v Novem Bečaju pa je umrlo 13 oseb. V Alibunaru so vinogradi uničeni s 30—70%. Zelo veliko škodo je napravil vihar tudi v Sremskih Karlovcih, kjer so posevi skoraj popolnoma uničeni. Isto v Türgu. Skupna škoda znaša 6 milj. dinarjev.

Po poplavi še državljanska vojska

London, 17. sept. Poročila iz Sangaja pravijo, da so vode v Hankovu vpadle za en meter. 48 provinc je slej ko prej poplavljenih in število beženecv znaša 70 odstotkov vsega prebivalstva. V Nankinu so izjavili, da število ljudi, oškodovanih radi poplave, znaša 80 milijonov.

Kar se tiče komunistov, so začeli zopet živahno delovati. Njihove čete dosegajo število 300.000 mož s 120.000 puškami. Komunistične čete so v zadnjih treh tednih samo v provinci Tjansi poklale brez usmiljenja 186.000 nedolžnih ljudi, dočim je dva milijona prebivalstva moralo zbežati. Nad 100.000 hiš je bilo sežganih in škoda, napravljena po rdečih četah, znaša najmanj 309 milijonov funtov sterlingov. Rdeče čete stojijo sedaj v fronti med Paokinom in Hengčovom v provinci Hunan, kjer jim stoji nasproti armada nacionalne vlade iz Nankinga. Tako doživlja sedaj nesrečno kitajsko ljudstvo po poplavi še državljansko vojno.

Otvoritev zdravniškega kongresa

Novi Sad, 17. sept. Z. Danes ob pol 10 je bil odprt kongres jugoslovanskih zdravnikov. Čeprav so se udeležili kongresa zdravniki iz vseh krajev, je obisk zelo slab. Kongres je otvoril ban dunavske banovine. Obenem s kongresom je bila odprta ob 11 dopoldne tudi razstava.

Drobne vesti

Bukarešta, 17. sept. Z. V zvezi z letalsko katastrofo, ki se je dogodila včeraj v Rumuniji, poroča »Universul«, da so kmetje oropali potnike. Kakor znano so vsi potniki našli smrt v plamenih in so po požaru prihiteli na mesto nesreče kmetje, ki so pokojnikom pobrali vse dragocenosti. Pet kmetov je bilo aretiranih.

Belgrad, 17. septembra. AA. Z. ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog ministra za pravosodje ter v soglasju s predsednikom min. sveta je premešten na predsedniško dr. Stanko Bregar, sodnik na okrož. sodišču v 5. skupini na Vrhniki, v Kranjsko goro na okrožno sodišče za starejšino.

Nepošteni peki

Split, 17. sept. Mate Elez, pekovski pomočnik, je bil izročen državnemu pravdnstvu, ker je v času pekovske pasivne rezistence pekel slab koruzni kruh, v katerem je bilo le malo dobre moke. Oblasti so ugotovile, da kruh ni bil higijeničen in vsled tega škodljiv zdravju. Istotako je policija prijela več pekov vsled navijanja cen.

Davek pomožnih voštarjev

Belgrad, 17. sept. AA. Davčni oddelek finančnega ministarstva je poslal davčnim direktorjem in davčnim upravam okrožnico, po kateri bodo pogodbeni in pomožni postarji plačevali za svoje dohodke službeni davek, in ne pridobitino, kakor dozdaj. S to okrožnico se obenem razveljavijo prejšnje davčne odmere davčnega oddelka finančnega ministarstva na pogodbene in pomožne postarje.

Šah-partija v Ljubljani

Ljubljana, 17. sept. AA. Današnje devetnajsto kolo mednarodnega šahovskega turnirja, ki se je igralo v Ljubljani v veliki dvorani Kazine, je poteklo dopoldne takole:

Njemčević je izgubil proti Aljehinu v 36 potezah. Igrala sta angleško partijo. Dosegel je sicer v otvoritvi dobro pozicijo z možnostjo napada, vendar si je pokvaril šanse, ker je preveč trdovratno hotel dobiti kvaliteto. Njegova dama je zašla v past, iz katere jo je rešil z žrtvijo figure. Ta materialna premoč pa je svetovnemu prvaku zadošala za zmago.

Colle je izgubil proti Kostiću, ki se je branil na holandski način, v 31 potezah. Belgijec je prehlavno forsiral napad, žrtvoval dve figuri za stolpa, dobil pa ni zato zadostne kompenzacije. Kostić je kmalu prešel k protinapadu in si osvojil še kvaliteto, nakar se je Colle udal.

Damski gambit med Pireem in Marocijem se je v 26. potezah končal remi. Marocijeva pozicija dalj časa ni bila ravno prijazna, vendar se mu je posrečilo igro izravnati in jo zasidrali v remiju.

Tudi damski gambit med Bogoljubovim in Spielmannom se je končal remi (34 potez). Bila je korektna partija brez razburljivih momentov.

Dr. Tartakover se je proti dr. Astalošu branil s sicilijanko in oba igralca sta se po 40 potezah zednila na remi. Borba pa je bila precej ostra in večkrat se je kazalo, da bo dr. Astaloš dobil odločilno premoč, toda njegov zviti nasprotnik se mu je vselej izmuznil in je naposled stal celo za malenkost bolje.

Damski gambit med Flohrom in Kashdanom

Seja mariborskega obč. sveta

Zgradba nove carinarne in osnovne šole — Pivovarna likvidira svoj obrat

Maribor, 17. septembra.

Ob napovedani uri je otvoril mestni župan dr. Juvan današnjo izredno sejo občinskega sveta, ki je bila sklicana predvsem zaradi dveh važnih zadev mariborske komunalne politike, in sicer: zaradi gradnje nove carinarne in postavitve nove osnovne šole na desnem dravskem bregu iz dotirane zneska 4 milij. Din mariborske Mestne hranilnice mariborski mestni občini; o tem smo že poročali v včerajšnji in današnji številki. O obeh vprašanjih je podal izčrpano poročilo mestni župan dr. Juvan. O novi carinarnici smo že pred nedavnim prinesli v našem listu obširno poročilo. V zvezi z današnjo sejo občinskega sveta in v zvezi s poročili mestnega župana dr. Juvana dodajamo še sledeče: Proračun za gradnjo carinarne z vsemi stanovanjskimi poslopi za carinike znaša 22.000.000 Din. Ker ne zadostja kaldrinski fond, je odobril finančni minister najetje posojila v znesku 12 milj. Din pri banki, ki se bo amortiziralo v 25 letih iz kaldrmine. Za gradnjo carinske pošte, s katero se prične že letos, ter gradnjo carinarne in carinskih stanovanjskih poslopij se bo v Mariboru tekoma enega leta potrošilo skupno 28 milj. Din, kar se bo v gospodarskem življenju Maribora znatno poznalo. Občinski svet je napravil na podlagi županovih izjav in novih predlogov sledeče sklepe: 1. odobritev cenitev zemljišč, na katerih bodo stala carinska poslopija; 2. odobritev najetega posojila v znesku 12 milj. Din; 3. kupi se v svrhu naprave dovoza hiša posestnika Kovača v Einspielerjevi ulici. Obenem z zidanjem nove carinske pošte so prične loti tudi s tlakovanimi deli na nekaterih cestah, za kar se predvideva znesek 3 milj. Din. Glede zidanja nove šole na desnem bregu Drave, ki jo ob svoji 70-letnici obstoja postavi Mestna hranilnica, še ni rešeno vračanje prostora.

Sestavil se bo poseben odbor članov občinskega sveta in šolskih strokovnjakov z nalogo, da predloži določil. Mestna hranilnica je z darovanjem vsote 4.000.000 Din, katere namerava tekom 15 let amortizirati in odpisati, napravila mestni občini mariborski in prebivalstvu Maribora neprecenljivo uslugo, saj ji je izrekel občinski svet na današnji seji svojo hvaležnost in priznanje.

Razen tega so se na današnji seji obravnavale še nekatere druge zadeve. Po dolgoletnih pogajanjih se je posrečilo doseči zvišanje najemnine za državno realko, za katero je doslej plačevala država 120.000 Din na 200.000 Din letno. Občinski svet je novo pogodbo odobril. Prav tako se je tudi odobril proračun kraj. šolskega odbora za l. 1932., ki znaša 1.422.431 Din. Proračun je sicer nekaj višji kakor lani, vendar se bo prihranilo na učiteljskih stanovanjih, ki so letos priznane od 350 na 250 Din. — Pivovarna Union je ponudila v nakup mestni občini kompleks, ki leži pred okrožnim inspektoratom med Maistrovo, Prešernovo in Razlagovo ulico. Pivovarna namerava svoj obrat likvidirati ter ostane tukaj le depot. Cene za kompleks v svoji ponudbi ni navajala, pač pa omenja, da je svoječasno pri prevzemu pivovarne plačala za ta kompleks 1.900.000 Din. Mestna občina bo ponudbo proučila in če bodo cene povoljne, je pripravljena ta kompleks kupiti. Končno je občinski svet izvolil v odbor reklamacijske komisije, ki mora v smislu novega volivnega zakona proučiti reklamacijo volivnega imenika, sledeče člane:

V prvo volivno komisijo pridejo mestni župan dr. Juvan in občinski svetniki Grčar, Kejžar, dr. Kac in Ošleg; v drugo pa dr. Lipold, dr. Vohla, Tumpelj, Petejan in Fava. Nato je sledila tajna seja, v kateri so se obravnavale nekatere podrobnosti glede carinarne in druge važne zadeve.

Heimwehrovci so hoteli že lani izvesti puč

Dunaj, 17. sept. Z. Ob priliki Pirmerjevega puča razkrila berlinska »B. Z. am Mittag«, da je knez Starhemberg že lansko leto, ko je bil notranji minister potom legitimističnega vpokojenega graškega majorja Elyssena, pripravil puč, katerega pa so preprečili ponoči pred izvršitvijo s tem, da je bivši generalni direktor Creditanstalta Neurath, namero sporočil dr. Schoberu. Dr. Schober ki je bil takrat kot policijski predsednik na dopustu, je sporočil to vest podpredsedniku policije dr. Pamerju, ki je takoj oborožil vse moštvo dunajske policije, 5000 mož s puškami, strojnimi in oklopnimi avtomobili, in odredil strogo pripravljenost v popolni vojni opremi. Zasedel je vse kolodvore in vladna poslopja ter je potem graškemu generalu Elyssenu sporočil, naj le pošlje svoje Heimwehrovce na Dunaj z onimi desetimi posebnimi vlaki, ki niso bili pripravljeni. Lahko so prepričani, da bodo doživeli lep sprejem. Ker je Pamer to odredil brez pristanka notranjega ministra Starhemberga, je padel v nemotno in bil odpuščen. »Wiener Allgemeine Zeitung« pa dodaja, da je dr. Pamer zahteval, da bi ga knez Starhemberg ponoči sprejel, da pa je Starhemberg odgovoril, da je bolan in da se z njim ne more govoriti. Šele potem je Pamer izdal svoje odredbe. Knez Starhemberg je mislil, da je vsa policija in orožništvo na njegovi strani. Ko pa je videl, da je puč preprečen, je odšel sam. Danes je dr. Pamer izjavil na neko vprašanje dopisnika »Allgemeine Zeitung«, da je s prisego vezan na uradno molčečnost in ni hotel potrditi resničnosti gornjih navedb, katere pa so po zahtidu drugih visokih funkcionarjev popolnoma resnične.

Pirmerjevo premoženje bo zaplenjeno

Dunaj, 17. sept. Z. Nekateri listi trdijo, da je vlada sklenila, da zapleni Pirmerjevo premoženje, da pokrije škodo, ki jo je valed poskušnega prevrata utrpela. Vlada je imela 1 milijon

Konec odpora angl. pomorščakov

Stavkalo je 12.000 mornarjev

London, 17. sept. Ig. Ne nevarna in dobrodušna vstaja v angleškem vojnem brodogradu je končana. Včeraj so se vojne ladje vrnile domov. Poprej po se je mornarjem obljubilo, da bo admiraliteta provela vse trdote mezdnega znižanja. Mornarjem se je moralo dalje obljubiti, da se bodo ladje vrnile v domača pristanišča in da se bodo spremenile doložbe o odhajanju ladij. Stavka mornarjev se je izvajala povsod strogo. Mornarji so odklanjali celo majna dela. Središče vstaje je bila vojna ladja »Valiant«. Mornarji so pisali admiraliteti in zahte-

Promet z moko

Belgrad, 17. sept. AA. Davčni oddelek finančnega ministarstva je razposlal davčnim oblastvom okrožnico te-le vsebine: Zakon o prodaji pšenice v državi, razglašen v »Službenih novinah« št. 202 z dne 5. sept. 1931, je prepovedal trgovanje z vsako drugo moko razen z moko, ki se zmelje v trgovskih mlinih. Zato se v bodoče ne more dati v promet moka, zmelta v ušurških mlinih. V čl. 2 pripombe v tarifi št. 144 in 144a iz tarife skupnega davka je bilo predvideno, da so ušurski mlini podvrženi skupnemu davku na poslovni promet. Ta odredba je storjena zato, ker so lastniki ušurških mlinov moko prodajali in jo tako dajali v promet. Da ni bilo te odredbe, bi ostal znaten del blaga na tak način v trgovini z moko neobremenjen z davkom.

Ker je tak promet moke od zdaj onemogočen, so z gori omenjenim zakonom indirektno razveljavljene te odredbe pripombe iz čl. 144 in 144a, ki regulirajo vprašanje obdavčitve ušurških mlinov. Zato ušurski mlini od meseca septembra dalje ne bo. Jo plačevali skupnega davka na poslovni promet, nego splošni 1% davek od vrednosti usluge, podlagi ocene davčnih oblasti. Mlini na merico bodo odmerjeni jim skupni davek na poslovni promet za letos plačali od 1. septembra do konca leta. Trgovskim mlinom, ki se obenem bavijo z ušurno mletvijo, se ta davek ne more računati.

Dunajska vremenska napoved. Oblačno, morda padavine, nobena sprememba temperature.

šilingov stroškov. Istočasno je pozvala tudi kneza Starhemberga, da se izjavi, da tudi on nosi en del škode, če se mu dokaže, da je kriv. Razorožitev Heimwehra hitro napreduje, vendar pa so dosedaj našli zelo malo orožja, kar pomeni, da je heimverovcem uspelo istega pravočasno poskriti.

Starhemberg bo izpuščen na svobodo

Linz, 17. sept. Z. Državni pravdnik je vsled pomanjkanja dokazov o krivdi kneza Starhemberga stavil predlog, da se ga izpusti iz zapor. Seveda bo Starhemberg še nadalje pod strogim policijskim nadzorstvom.

Amnestija za pučiste?

Dunaj, 17. sept. Ig. Gornjeavstrijski voditelji Heimwehra, ki so bili aretirani v Linzu, so bili danes izpušteni, razen kneza Starhemberga in generala Puechmayra. Najbrže bo izpuščen tudi general Puechmayr, ker državno pravdnštvo veruje zagovoru gornjeavstrijskih Heimwehrovcev, da o namerah dr. Pirmerja niso nič vedeli. Z neke strani, ki je blizu vladi, so se širile vesti, da se namerava z amnestijo odpraviti posledice puča.

Kandidat Heimwehra

Dunaj, 17. sept. Ig. V nedeljo so imeli voditelji Heimwehra zborovanje pod predsedstvom dr. Steidlea. Tam so določili koroškega heimwehrovskega voditelja, generala Hülgertha za kandidata za predsedniško mesto.

Buresch pri Flandinu

Ženeva, 17. sept. AA. Francoski finančni minister Flandin je sprejel avstrijskega finančnega ministra Burescha. Ker znaša primanjkljaj avstr. proračuna 300 milijonov šilingov, je avstrijska vlada sestavila načrt ukrepov za uravnoteženje proračuna.

vali pismeno zadržalo parlamenta, da se bodo njihove mezde revidirale, drugače bi mornarji stavko nadaljevali. Skupno se je udeležilo stavke 12.000 mornarjev. Stavka se je začela v nedeljo, ves čas pa je trajalo med mornarji in častniki najboljše sporazumljenje. Posadka je samo preprečila odhod ladij, in ko so častniki poskušali dvigniti sidra, so mornarji takoj spustili v morje drugo sidro. Admiraliteta je izdala komunikacije, v katerem pravi, da se znižanje tiče samo temeljne mezde, dočim ostanje doklade kot najvažnejši del dohodkov nedotaknjeni.

Tudi protestno gibanje angleških učiteljev bo doseglo po vesteh »News Chronicle« uspehe, ker se bo znižanje plač od 15% znižalo na 12 1/2%.

Izprememba carinske tarife

Belgrad, 17. sept. AA. Kralj je na predlog trg. ministra za trgovino in industrijo proglasil izpremembo

št. 30 in 31 uvozne tarife zak. predloga o splošnih carinskih tarifah.

Čl. 1. Tarifna številka 30 uvozne tarife predloga zakona o splošnih carinskih tarifah se izpremeni in se glasi: Oljnat plodi: repica, kitajska oljnata redkev, bukov žir in drugi oljnati plodovi, omenjeni na drugem mestu... 6... 4...

Čl. 2. Tarifna številka 31 uvozne tarife predloga zakona o splošnih carinskih tarifah se izpremeni in glasi: Oljve semena 1. solnčenično... 6... 4; 2. sezamovo, makovo, tikvino... 6... 4; 3. bombažovo, laneno, konopljevo, ricinovo... prosto... prosto; 4. ostalo... prosto... prosto.

Premestitve

Belgrad, 17. sept. AA. Z. ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog pravosodnega ministra je s soglasjem predsednika ministrskega sveta premeščen k upravnemu sodišču v Celju dr. Ivan Ljninger, tajnik prvostopnega sodišča 4. skupine I. stopnje v Zagrebu.

Pariz, 17. sept. AA. Včeraj je bil odprt mednarodni kongres za geografijo. Kongresu prisostvuje 800 delegatov iz vseh krajev sveta.

V čast pisatelju Deteli

K odkritju spominske plošče na rojstni hiši pisatelja dr. Franu Deteli dopoldne dne 20. septembra t. l. v Moravčah.

Trg Moravče. X Detelova rojstna hiša.

Izenadili so nas! Za kar bi morali zbirati vsi Slovenci, saj je Detela duševna last vsega naroda, so storili njegovi najbližji rojaki sami, ne da bi prosili prispevkov od nas drugih. Redek zgled poštrevnosti! In kar na tistem so delali; en teden pred slavnostjo smo šele zvedeli. Zavili so se v skrivnost tudi v tem, da nam niti imena slavnostnega govornika niso izdali. Iz sporeda zvezo samo to, da ob 11 po sv. maši najprej nekaj deklamacij, potem slavnostni govor in nato petje domačega pevskega zbora. Skromno torej, prav v smislu rajnega pisatelja, ki bi kot iskren kristjan najraje živel nepoznan in neslavljen.

Dasi pa je odbor počel šele tle dni par skromnih vestí v javnost, sme vendar upati, da bo udeležba častna in velika. Saj nas bo hvaležnost do nepozabnega rajnika prignala, tudi ob najslabšem vremenu. Odbor je namreč tako pogumen, da napoveduje slavnost ob vsakem vremenu.

Častna, pravim, bo brez dvoma udeležba. Prišli bodo gotovo slovenski leposlovci, saj je bil dr. Detela prvi predsednik njih društva. Častno bo gotovo zastopnik Ljubljanske Zvon, saj je Detela objavil v njem svoje prve povesti in romane: Malo življenje (1882), Veliki grof (1885) ter humoresko Kiso grozde (1883). Počastila bo brez dvoma slavnost Slovenska Matica, ki ji je bil slavljenec dolgoleten odbornik in čigar najlepša dela je izdala: Pegam in Lambergar (1888). (To zgodovinsko povest so prejeli tudi naročniki Hrvatske Matice v drugi izdaji l. 1910). Prihajajo (1888). Gospod Lisec (1894). Tujski promet (1912). Trojka (1897). Učenjak, veseloigra v treh dejanjih (1902). — Poslala bo gotovo častno zastopstvo Družba sv. Mohorja, ki je s ponosom štela dr. Detela med svoje najbolj priljubljene sotrudnike. V njenih večernicah so izšli spisi: Novo življenje (1908). Svetloba in senca (1916 v posebni knjigi). Igrji Begunka in Blage duše; v koledarju (1920) Oficialna Ponižna zločin. Zakon in vest. (1925). Razen tega je ponatila Trojko z ilustra-

cijami (1915). Željno pričakujemo, da nam izda Prihajača, Gospoda Lisca in druge. — Posebno častno pa se bo odzval vabilu Dom in Svet, ki mu je bil dr. Detela najvestejši sotrudnik dolgo vrsto let. Kaj naj naštevamo njegova dela v tem listu? Hudi časi (1894). Dobrodušni ljudje, veseloigra (1908). Takšni so! (1900). Rodoljubje na deželi (1908). Zrtva razmer (1912). Dobrodelnost, veseloigra (1911). Trpljenje značajnega moža (1916). Sošolci (1911). Nova metoda (1914). Delo in denar (1910). — Tudi Mladike dr. Detela ni pozabil. Ko je še v Gorici izhajala, je objavil v njej Vampirja (1921) in leta 1923 povest »Kapitalist Rake. Vsa ta zastopstva bodo torej radostna in hvaležna prihitela to nedeljo v Moravče. Z njimi pa bodo prihiteli tudi premnogi čitatelji in častilci pripovedne umetnosti rajnega Detela. Med gosti bomo morda opazili tudi zastopnika profsorskega društva, čigar dika je bil dr. Detela: saj vsi njegovi bivši učenci priznavajo, da si boljšega učitelja ni moglo misliti, ker je vedno združeval utile dulci, humor in resnost! Končno bi se utegnili prikazati tudi tisti — zdaj sicer že zelo maloštevilni klub, ki je imel srečo, da se je z rajnikom vsak ponedeljek zvečer od 6.—8. sestajal v kavarni Union in užival v njegovi družbi najidealnejše razvedrilo (še »Mentore bi smel kaj med občinstvom stati, ki je prišel iz Detelovega vira tisto slavno zgodbo o Sokratovi metodi).

Premnogoterega bo vleklo v Moravče tudi to, da bo videl te kraje, kjer se je godilo Malo življenje in za tem toliko drugih Detelovih povesti. Samo en pomislek imamo. Ali naj govevemo? Dr. Detela je v »Spominski ploščici (DSvet 1914) spisal neumljeno satiro na vzdavnanje plošč. Ali ne bo nekoliko smešnosti padlo tudi na nas, ki se bomo udeležili odkritja? Ali bo slavnostni govornik naredil most med to satiro in med nami — gosti? Pondeljkar.

Senzacionalno umetniško odkritje

V južnosrbskem samostanu Studenica so našli najstarejše do sedaj znane freske pri nas.

Belgrad.

Neprecenljiva umetniška bogastva južnosrbskih samostanov so že v precejšnji meri znana in dostopna širokemu svetu. Cela vrsta domačih in inozemskih znanstvenikov, umetniških zgodovinarjev in restavradorjev se je v zadnjih desetletjih, ko je naenkrat nastalo aktivnejše zanimanje posebej za naše fresko-slikarstvo, mudilo v posameznih južnosrbskih samostanih, ki veljajo za najbogatše in najstarejše zakladnice slikarske umetnosti v Jugoslaviji. Do danes je izšla cela skladovnica debelih in s kopijami in fotografskimi posnetki bogato opremljenih monografij o tej svojevrstni umetnosti. Posebej Francozi so pokazali veliko zanimanje in Charles Diehl, ki še sedaj ravno radi tega našega umetniškega bogastva večkrat obiskuje našo državo, je napisal monumentalne razprave v tej smeri in široko javnost zainteresiral za nas. Ob tej priliki moram omeniti tudi nekaj domačih monografij, ki so v zadnjih letih izšle v srbohrvaščini v Belgradu. To so predvsem studije g. dr. VI. Petkoviča, ki je pokazal mnogo volje in strokovne sposobnosti za ta posel. Tudi bizantološki kongresi, ki vzbujajo vedno večje zanimanje v znanstvenem svetu, so mnogo priložnosti k porastu našega zgodovinsko-umetniškega prestiža v Evropi. Pred leti je nastala morda za oni čas malo drzna hipoteza, da je južna Srbija nahajališče najstarejših fresk v Evropi in da so proslule italijanske freske no času postanka za našimi in celo vplivane po njih. Sedaj pa smo dobili nov dokaz za to mnenje g. Okuneva. V manastiru Studenici, o katerem je g. dr. Miloje Vasić napisal zelo urobrljivo studijo pred nekaj leti, so nedavno odkrile zelo dobro ohranjene freske iz 12. stoletja. To bo nova senzacija za evropske umetnostne zgodovinarje, ki bodo gotovo še v večjem številu začeli obiskovati našo državo. Do odkritja pa je prišlo na sledeči način:

Ministrstvo trgovine in industrije je letos poslalo profesorja zagrebške obrtne šole g. Milenka Durića v južno Srbijo, da bi posnel nekaj najzanimivejših srednjeveških fresk, ki se nahajajo v otondih samostanov. G. Durić je delo šlo zelo uspešno izpod rok in je napravil nekaj zelo osrečanih konji, ki je na v samostanu Studenici poleg razkošnejših cerkva sv. Bogorodice bi in je zgradil Stevan Nemanja, in zadružbne Kraljeve cerkve kralja Milutina raziskoval neopredeljeno in manjšo cerkev sv. Nikole, kateri dosedajni raziskovalci niso posvečali več pozornosti. Je prišel do velic pomembnega odkritja. Čisto slučajno je pod odpadajočim omotom opazil kosček neke freske in ko

je z veliko pazljivostjo naprej luščil preperelo malto, je odkril dobro ohranjeno fresko, ki predstavlja Jezusov vohod v Jeruzaleu. Cerkvica sv. Nikole je zidana v romanskem stilu in je po mnenju umetnostnih zgodovinarjev zelo podobna nekaterim cerkvam iz Dalmacije, kamor je romanski stil preko Jadranskega morja zelo zgodaj zašel in se uveljavil. Ko je g. Durić pazljivo nadaljeval riskantno delo in luščil omot, je odkril večjo kompozicijo, ki predstavlja svete žene ob Jezusovem grobu. Prav tako je našel izredno dobro ohranjeno glavo sv. Janeza (portret). Zelo verjetno je, da se na notranjih stenah iste cerkve sv. Nikole nahaja še neprecenljivo umetniško bogastvo, ki ga bodo pa odkrili strokovnjaki, ki so že poklicani. Po dosedanjih konstatcijah so te freske najstarejše med vsemi doslej znanimi v Južni Srbiji, ako izvzamemo one iz samostana Nerezi v bližini Skoplja, ki so tudi iz 12. stoletja.

Ob tej priliki naj omenim še drugo zelo zanimivo odkritje letošnjega leta iz Studenice. V zgoraj omenjeni cerkvi sv. Bogorodice so letos kopali grobnico za episkopa iz Žiće Jefrema. Ob tej priliki so poldrug meter globoko v zemlji našli na človeško telo, obdano s trdo plastjo terakote. Ker ni nihče pričakoval tega odkritja in so delavci kopali brez večjega nadziranja, je eden med njimi s krampom udaril po enem delu trde zemlje in na ta način odprl človeškemu trupu podobno ilovnato maso. Pokazalo se je v bogato kraljevsko obleko zavito telo, ki je pa pod vplivom zraka kmalu razpadlo in so ostale same kosti in pepel. Podoben slučaj se je dogodil pred leti v samostanu Banjska, kjer je na isti način razpadla v prah bogata mumija. Poklicana je strokovna komisija, ki bo preiskala, v kolikor bo še mogoče, zanimivo odkritje. V Studenici je pokopan Stevan Nemanja. Vendar je mesto njegovega groba znano. Tudi njegov sin Stevan Prvovenčani je bil prvotno zakopan na tem mestu, pozneje pa je njegovo telo preneseno po sv. Savi v manastir Žičo. Strokovnjaki so mnenja, da mumija, ki je odkopana letos, pripada ali knezu Vukanu, starejšemu sinu Nemanje, ki je postal menih, ali pa kralju Radoslavu. Vendar verodostojnih dokazov za to hipotezo doslej še nimajo. Posebej zanimivo je dejstvo, da je telo mumificirano in obdano s plastjo terakote. To pa radi tega, ker doslej pri nas še niso arheologi zasledili pri izkopinah tega načina pokopavanja. Komisija, ki bo v kratkem detaljno pregledala čudno odkritje, bo verjetno prišla do zanimivih in avtentičnejših ugotovitev.

T. P.

Prvi slovenski list v Belgradu

Belgrad, sredi septembra.

Pred par dnevi je izšel v Belgradu prvi slovenski list, mesečnik »Naše Ognjišče«, kot glasilu »Zveze služkinj«. Slovenska dekleta v jugoslovanski prestolnici so se prva oprijela z izdajanjem svojega lista, ki seveda ne bo namenjen le dekletom, marveč vsemu slovenskemu življu v Belgradu. Urednik novega lista je znani, neumorni delavec kaplan Tomaž Ulaga.

Namen novega lista je označil urednik že na prvi strani, kjer pravi, da je list slovenskim dekletom za trojno zvestobo: da ostanejo zveste veri in vse dni mladostne romarice božje poti; da ostanejo zveste sladki besedi slovenske matere in domači grudi staršarice za dobro ime, ki ji gre; da so med brati in sestrami rože slovenskih livad: neomajne kot stene Triglava, čiste ko naš planinski zrak, neustrašne čuvarice ognja v templju! Vedno uslužne, nikdar naprodaj!

In je ustanovljen in namenjen še za to, da nas ljubezen veže v skupno dolžnost: naš dom v Belgradu! List prinaša nato načelni članek: »Naše Ognjišče (Boje Vilko). Kratak pregled o delu društva »Svece služkinj« v Belgradu« (T. M.). Kaj smo? (Boje Vilko). Slovenska (pesem št. Edv. Janžekal). Naš dom (Bovi). Dekleta pišejo (Marica). Ribniška oheci (za kratek čas) ter društvene vesti.

List je v začetku skromen na osmih straneh, vendar okusne zunanosti, vsebinsi pa se ponaša toplina in ljubezen, ki preveva sotrudniško lista do slovenskih ljudi v prestolnici. »Naše Ognjišče« toplo pozdravljamo. Upamo, da bo kmalu prebolel početne težkote, se razmahnil in postal tako zrcalo slovenskih ljudi v Belgradu!

List tiska tiskarna »Minerva« (Pop Lukina 12), naročati ga je pri »Zveza služkinj« (Krunska ulica 28). Cena celoletni naročnini 30 Din.

Ciankalij za ljudstvo

Beseda o filmu, ki brani zločine.

Ljubljana, 17. septembra.

Filmu se je posrečilo to, kar se je pred njim zdelo nedosegljivo: film je namreč industrializiral neumnost. Film je spraval neumnost na tekoči trak, jo dvignil na oltar češčenja, ampak neumnost je vseeno ostala še vedno neumnost, čeprav jo danes ilustrirajo filmski zvezdniki, čeprav se odeva v laznjivi sijaj in čeprav donaja tistim, ki so jo industrializirali, mastne dobice. Ne etike, ne morale, ne lepote in ne umetnosti se film nede posluževati. To je povsem razumljivo, saj pride na tisoče kičastih in plehkij filmov komaj eden, ki ima gotove umetnostne elemente v sebi. Lazje vidiš na polju belo vrano, komaj na film, ki ne bi računal na nekritičnost in pomankanje okusa množic. Najbolj predrzna pa je filmska industrija tedaj, kadar skuša apelirati na globlja čustva človeka, kadar hoče izzvati solze, kadar hoče apelirati na moralo družbe ali pa celo, kadar hoče propagirati kakšno reatorno idejo.

Ile dni je tek el v kinu »Ideal« film »Ciankalij«. V plašč proletarske drame je filmska industrija vrnila na nespreten in patetičen način propagando proti zakonu, ki prepoveduje uincevanje življenja v materinem telesu. Proletarska drama, ki to nerodno in zločinsko propagando odeva kakor plašč revščine, je sama na sebi skrupulo. Film je izdelalo seveda kapitalistično podjetje in zato vidimo v filmu samo en tečaj, ne pa tudi dejanskega vzroka in nasprotja tej drami, to je, ne vidimo kapitalizma v njegovi odurni obliki. Če bi ta film imel kakšno umetniško ambicijo, bi moral pokazati tudi na to, ako bi hotel biti resnično ljuben. Tako pa se zdi v tem filmu, kakor da bi kapitalist, ki ga je izdelal, točil krokodilove solze nad človeško bedo.

Mesto na pravi vzrok bede, ki svetu spriču preobilnih žetev in velike produkcije ni prav nič potrebna, pa si film izmisli drugi vzrok bede, namreč na paragraf proti uincevanju življenja v materinem telesu. Gledalec ima vtis, da revščine, lakote, mezdnih vihani in vsega človeškega življenja niso

prav nič krive kapitalistične metode. O kaj še! Vsega tega je kriv le zakon proti ubijanju otrok! Moralo postavlja ta film na glavo. Film ne zahteva pravilne ureditve človeške družbe, ne, film zahteva, da se ukinejo vsi taki paragrafi, ki prepovedujejo take umore. Se to namjaka filmu, da bi objubil, kakšen raj bo nastal potem za človeštvo, ko matere ne bodo več rodile otrok in ko bodo smeli zdravniki z nožem redno sproiti uničiti vsako novo človeško življenje v kali! In kako spretno, lažljivo, nesramno utemeljuje film to svojo zahtevo, češ, dovolite zdravnikom mirno ubijanje nerojenih otrok, če ne, bodo razne sumljive zvodnice in »svetovalk« posegale s ciankalijem, z drugimi strupi in z lastnimi instrumenti! Torej nič manj kakor to, da naj se ene vrste zločini odpravijo z zločini, ki bi jih izvrševali izvezbani zdravniki!

Ze sama ta propaganda je zločin proti narodu! Ze večkrat v zgodovini se je pojavila taka propaganda, dasi propaganda naše dobe presega po svoji vehemenci vse prejšnje, in kar je najbolj značilno, je to, da se taka propaganda pojavlja vedno takrat, kadar se na eni strani nakopiči vse bogastvo v rokah nekaj tisocev, na drugi strani pa tem stoji nasproti milijon praznih rok in brez pravic. Prva stran vedno govori lačnim milijonom: »Kaj pa so vam potrebni otroci, zakaj pa vas je toliko?« V resnici se pa prva stran redno boji, da bi morala od lastnega bogastva dati milijonom možnost življenja. Redno je vsaka taka propaganda le pripomoček k temu, da nujno potrebne socialne reforme čim več izgube na svoji upravičenosti. Poštena morala pa pravi, da so predvsem potrebne socialne reforme in da je odpravljanje človeškega plodu zločinsko delo, zločin proti družbi, zato protisocialno in zato tudi protikrščansko.

Se nekaj! Ko je zakonodajalec ustanovil filmsko cenzuro, je mislil zlasti na take slučaje. Cenzura ima danes veliko moč in se vtika dostikrat v stvari, ki jo dosti manj zanimajo kakor bi jo ta, pa je ta film pustila na platno. Cemu pa imamo v novem zakonu tako stroge in edino primerne določbe proti odpravljajanju plodu, ko pa na drugi strani filmska cenzura mirno dopušča propagando proti takim zakonskim določbam in tudi proti našemu zakonu. Pripominjamo, da je ta film nemško delo, v Nemčiji pa je bil zaplenjen.

Smrtno poškodovan starček

Zrtev avtomobilske nesreče.

Frankolovo pri Celju, 16. septembra.

Včeraj popoldne okrog pol 3 je pripeljal nekemu tukajšnjemu posestniku voz sena Jožef Podgoršek, posestnik v Brezovi, občina in župnija Sv. Martin v Rožni dolini. Z njim je prišel tudi 73 letni delavec v papirnici v Višnjavi pri Vojniku Anton Javornik, stanujoč v okolici Vojnika št. 3. Ker pa Podgoršku ni bilo znano, kje ima dotični posestnik kolovozno pot z državne ceste do svojega doma, je zapeljal konje in voz, v Loki ob rob ceste, zraven pa je pustil imenovanega delavca z naročilom, naj pazi na konje in voz, češ da gre on do dotičnega posestnika, da mu bo pokazal vozno pot. Delavec je zvesto pazil na konje. Naenkrat je zagledal, da z največje brzino divja neki luksuzni avto nasproti. Zato je stopil h konjem in jih je prijel za uzi, da bi se mu ne splašili. Avto je vozil preveč levo. Zato je zadel v 73 letnega delavca in ga podrl na tla. Sofer, videč nesrečo, je takoj ustavil avto in pogledal, kaj se je zgodilo. Delavec je bil pri popolni zavesti in je tožil o silnih bolečinah v prsih in trebuhu. Sofer je bil takoj pripravljen, da ga odpelje v celjsko bolnišnico. Mož pa se je branil, češ, da mora paziti na konje tako dolgo, da se bo vrnil lastnik. Šele na zagotovilo župana g. Zerovnika, da bo on pazil na konje, je bil pripravljen, da sofer odpelje v bolnišnico. Revez pa je danes dopoldne izdihnil.

Prebivalstvo se z začudenjem vprašuje, kako da smejo nekateri avtomobilisti tako divjati in voziti po napačni strani. Ali pa je mogoče to dovoljeno nekaterim avtomobilom?

Zopet aretacije na Goriškem

Na dan obletnice usmrtiltve štirih slovenskih fantov na Bazovici, se je pojavila na dimniku opekarne v Vrtojbi pri Gorici jugoslovanska zastava. Neznanci so jo ponoči zasadii na vrh dimnika in obenem odžagali železne kline, ki so vodili na vrh, tako da niso mogli fašisti odstraniti zastave. Pozne je je opekarniški delavec splezal na dimnik po notranjih stopnicah in snel zastavo. Orožniki so v Vrtojbi in okolici aretirali mnogo ljudi in jih odgnali v Gorico.

V ječo moraš za vsako ceno

Župnik Leopold Jurca iz Trviža in organist Karel Martinčič iz Berma sta imela 21. avgusta pri vzklencem sodišču v Pulj razpravo zaradi že znane zadeve, to je radi razpečevanja morskikh knjig in podobnih tiskovin. Pri tej razpravi sta bila oproščena. Pazinskim Lahonom to ni bilo všeč in ker je propadel tudi njihov predlog za konfinacijo Martinčiča, so ga v Pazinu obsodili na šest mesecev s pretezo, da se je upiral oblasti. To pretezo so jim oskrbeli orožniki, ki so nekdo prišli v gostilno, kjer je sedel tudi Martinčič, ter zahtevali od njega, naj takoj zapusti lokal. Ker je »avobodni laški državljane hotel vedeti, zakaj ga gonijo ven, so ga

brž aretirali in gnali v Pazin ter mu prisodili šest mesecev.

Huda brezposelnost v Trstu

V tržaški ladjedelnici so dovršili vnanji trup velike ladje »Conte di Savoia«, ki bo v oktobru spuščena v morje. Ker ni novih nastavkov, je bilo veliko delavcev odpuščenih. Zaposleni so le tisti, ki delajo zdaj v notranjih ladjeh.

V prosti luki je bilo na magazinu 19 zaposlenih čez 2000 žensk pri sortiranju tobaka. Ker ima podjetje vsakovrstne težave, namerava drugo leto, ko izteče desetletna najeminska pogodba, sploh Trst zapustiti. Ze zdaj odpuščajo delavce ter jih obdržijo začasno še kakih 500. Moški so tam zaposleni le v neznaatnem številu. Med odpuščenimi vlada konsternacija in obup.

V plavljih pod Skednjom je delo skrajno reducirano. Vsa naprava ima sedem peči raznih vrst, a zdaj delo od vseh ena sama. Nekoč je bilo čez 2000 delavcev, zdaj jih je kakih 200. Najemajo večinoma doseljene Italijane, ki pa ne vztrajajo dolgo v tako težkem delu, ampak ga po nekaj mesecih spet zapuščajo, da si poiščejo kaj lažjega.

»Lloyd« ima zdaj 16 parnikov v luki in v arzenalu brez posla.

Ponesrečen 84 letni starček

Murska Sobota, 16. sept.

V Andrejcih je 84 letnega Viktor Adama zadela nesreča, pri kateri je le malo manjkalo, da se ni končala s smrtjo. Starček je imel opraviti pri konjih. Ker je konje dobro poznal, se jim je približal brez posebne pozornosti. Slabo je naletel. En konj je hipoma podvilj in poskočil. Z vso silo je brcnil proti starcu. Starček je zletel daleč na stran in je obležal. Domači so mislili, da mu je odbila zadnja ura. A k areči ni bilo tako. Starček je čez nekaj časa odprl oči in se mu je vrnila popolna zavest. A vetati ni mogel, tako da so ga morali dvigniti. Ko so ga preiskali, so dognali, da mu je konj strl nogo. Rezen tega je starček utrpel tudi druge udarce.

Starček je nesrečo kljub visoki starosti junasko preстал. Radi strte noge bo sicer precej časa moral čuvati bolniško posteljo, a smrti je vzlic bojazni domačih srečno ušel. Je pa starček tudi korenina, kakršnih je v tej starosti zelo malo.

Murska Sobota

Smrtonosna rana. V ponedeljek je bil pokopan 66-letni I. Marič iz Vidonec. Na desni roki se mu je naredila rana. Prišel je bolnišnico, a rana tudi tu ni hotela zaceliti, marveč je povzročila smrt.

Otroški vrtec. Na veliko veselje prebivalstva se je po dolgih letih pričakovanja sedaj otvoril otroški vrtec. Vodi ga gdč. Praunseisova. V vrtcu hodi okrog 110 otrok.

Judovsko novo leto. Pretekli petek so judje obhajali novo leto. Začeli so 5692. leto.

Aretacija vlomilkega pajdaša

Šoštanj, 16. septembra.

Kakor je »Slovenec« že poročal, je bil nedavno pojasnjen pred šestimi leti izvršeni vlom v Skornškovo trafiko. Vlomilec Jožef Brišnik je svoje drzno početje po kratkem obotavljanju priznal, izpovedal pa je tudi, da sta bila pri vladu udeležena še dva tovariša; imen teh se ni spominjal več, podal pa je točen opis svojih pajdašev.

Eden teh dveh članov Brišnikove družbe je tle dni prišel pravici v roke. Je to 30letni delavec Anton K., ki je sedaj delal v nekem gozdu pri Konjicah, kjer je bil 16. t. m. po komandirju g. Mesesnelu aretiran in pripeljan v Šoštanj. K., ki naj krivdo pri vladu, se sedaj nahaja v zaporih tukajšnje sodišča.

Kaj pravite?

Neki denarni zavod v Ljubljani, ki je še pred leti igral v denarstvu naše države eno glavnih vlog, je prišel na zelo praktično idejo.

Odpovedal je namreč službo svojemu uradniku, ki je služboval pri njem 9 let in 8 mesecev, z molitvijo, da ne potrebuje več njegove pomoči. Za slovo mu je dal še prave lepote izpraznjenih, s katerimi ga topla priporočila vsem podjetjem, ki bi bila morda voljna, nuditi mu vsakdanji kruh.

Seveda ima zavod brez drena pravice, da odpusti nameščenca, katerega ne potrebuje. Zelo hecna je tudi za zavod, da se je za njegovo bodočnost svojega blednega uradnika tako toplotno zanemljal, da ga priporočil, je pa še nekaj, kar bi bilo mogoče tudi dobro, da se ob tej priliki omeni. Če bi namreč odpuščen uradnik služboval le še 4 mesece, bi dopolnil 19 let svojega delovanja v dotičnem zavodu ter bi mu pripadala pokojnina, mala steer, a vendar dobrodošla v sedanjih časih težkega zaščitka.

Ali ni postopek, ki si ga je zavod izbral, da se izogne obveznosti plačevanja pokojnine, res nenavadna enostaven, praktičen in vsekakor posameznika cenejši? Splošna načela morale ali etike pa radi tega raven tudi ne bodo trpela, saj so kakor zakoni razveljavljiva na vse kraje in prilagodljiva vsem potrebam ter dajejo vsakomur prave, ki jih zna spretno obrabiti.

Res hecna vredna skrb zavoda za svoje uslužbenstvo! In nadeje vredna posnemanja! Ni čudno, da se že čujejo glasovi, da bodo slična praksa prešla tudi ostala podjetja v naši napredni in socialno urejeni Sloveniji. Čuje se tudi, da so nekatera podjetja že pred tem prakticirala slično, to pa še v celiki večji izmeri. Le korajžno tako nepril! Kaj pa Bog pravi k taki morali in ali je krščanska, to pa je drugo vprašanje. Toda, kaj se meni kapitalizem za Boga!

Kranj

Koliko nas je? Volivni imenik je v glavnem končan in dovršen. Zaukrat izkazuje 940 volivnih upravičencev.

Izid kegljanja obrtnikov. Dne 14. septembra so obrtniki zaključili kegljanje na dobitek. Eunko živilo točk so dosegli tesarski mojster Sparovec, obč. stražnik Kette in krojač Zupan Lovro. Zato so se spoznameli tako, da je Sparovec Ketteja in Zupana izplačal v denarju in so njemu pripadli prvi trije glavni dobitki, to je spetna oprava, krupna podplata in vreča moke. Puhar Franc je dobil 4., 8., 15. in 18. darilo; Puhar Vinko 5., 9. in 20.; Oselj Vinko 7., 16., 17. in 21. darilo, ker je imel največ seri; Rožič Vinko 11. in 12.; po eno darilo pa so dobili: Bitenc Jože, Stefe Anton, Kokalj Franc in Blažič Maks. Odbor se najpogosteje zahvaljuje kegljavecem kot vsem, ki so pripomogli do lepega izida kegljanja. Čisti dobitek bo za »Obrtni dom«.

Hiše popravljajo. Zunanost hiše na Mestnem trgu nasproti farne cerkve je bilno renoviral slaščičar Sink Franc. Trgovca Režak Franc pa je napravil pri trgovini nova velika in moderna izložbena okna ter povečal vhod. Hiša bo s tem na svoji obliki precej pridobila.

Posni vožnji na dražbi. V občinski pisarni v Kranju se bo vršila dne 26. septembra ob 11 dopoldne licitacija posne vožnje na progi Kranj pošta—kolodvor. Izklicna cena je Din 16.000, kaveja znaša Din 800. — Na dražbi se bo oddala tudi vožnja Kranj—Kokra dvoprežno in Kokra—Jezersko enoprežno. Licitira se lahko ločeno ali pa skupno obe vožnji, to je vsa proga. Vozi se tudi lahko z avtomobilom. Dražba se bo vršila 2. oktobra v občinski pisarni na Jezerskem, 3. oktobra pa v občinski pisarni v Kranju. Izklicna cena za prvo vožnjo je Din 25.000, kaveja Din 1250, za drugo Kokra—Jezersko pa Din 9000, kaveja 450 Din. V obeh slučajih se prične z vožnjo s 1. januarjem 1932.

Drugoten uhan izgubljen. V soboto 12. septembra zjutraj je izgubila gospa vet. inspektorja dr. Korošca na poti od svoje vile pri vodovodnem stolpu v Koroškem predmestju pa do farne cerkve, kamor je šla k sv. maši, zelo dragocen briljantni uhan. Kdor ga je našel, se naproša, da ga proti nagradi vrne. Zlatarje in juvelirje svarimo pred nakupom.

Kulturni obzornik

ČLOVEČANSTVO

V izdaji »Krekevo knjižnice« je izšla zbirka novel novejših in najnovejših poljskih pisateljev: V. Reymonta: *Nekega dne*, *Bolnik pred koto*; F. Goetela: *Človečanstvo*, *Ciprijan Ciz*; J. Kaden-Bandrowskega: *Roznastka casopise*, in G. Morecinke: *Vera*, v prevodu Tineta Debeljaka in Franceta Vodnika.

Dragocen je Debeljakov uvod v zbirko, čeravno je kratak. S pričujočo zbirko prevodov iz novejših in najnovejših poljske literature se odpira slovenskemu občinstvu pogled v poljsko socialno povest, ki je zelo različna od angleške, nemške ali francoske, kakor je dozdaj edino poznano pri nas. Novele v tej zbirki niso socialistično bojovite, kakor bi kdo pričakoval, so pa vse socialno človečanske. Proletarske so v toliko, v kolikor je snov vzeta iz življenja proletarcev in v kolikor odkriva tragiko in navedelovnega ljudstva: človečanstvo v duši najbednejših, delavskih sloj sam zase s svojo tragiko in veličino, pa to brez vsiljivo agitatorske tendence, potrjeno le z umetniško silo. Reymonta poznamo že po njegovih monumentalnih »Kmetih«; Ferdinand Goetel je nov in bo vsakega zgrabil po čudoviti moči njegove povesti, ki je zajeta iz življenja v Turkestanu, kjer je pisatelj bival kot internanec med svetovno vojno; Kaden-Bandrowski je znan kot največji sodobni poljski pisatelj, mojstrski opisovalec življenja šlezjskih rudarjev; Gustav Morecinke pa se je pojavil šele lani v poljski literaturi in je bil rudar po poklicu; njegove novele so plastične in opazovanje je ostra. Debeljak Tine zaključuje svoj uvod z besedami: »Ta zbirka, ki gre sedaj med Slovence, naj po možnosti pokaže nekaj pristno poljskih novel iz življenja bednih, in mislim, da bo po motih in obravnavi snovi prinesla novost v našo literaturo. Obenem pa naj napoti naše socialne pisatelje, da bodo odkrili tragos in veličino našega slovenskega ročnega delavca, fužinarja z Josenic in premogarja iz Trbovelj, vinčarja Slovenskih goric in cestarja naših cest, kajti danes je naš proletarec v literaturi še neodkrit; kar pa ga je, ne živi iz sebe, ampak iz ust avtorja. Zato papirno modroje in protestira iz Marxa... Slovenski proletarec še čaka sodobnega literarnega odkritja. Naj mu ta knjiga ide nasproti.«

Zbirko teh v resnici nedoseženih novel toplo priporočamo. Tisk je razločen, oprema okusna. Naroča se pri Delavski založbi, Ljubljana, Miklošičeva cesta 22/I. Knjižotrina cena je v platno vezani knjižici 30 Din. Broširani pa 20 Din.

Ljubljana

Aljehin v kavarni

Ljubljana, 17. septembra.

Sahovski svet, ki se zvečer zbira v kavarni »Union«, je imel snoči redko senzacijo. Z njim se imeli senzacijo tudi drugi gostje kavarne, ki niso mogli skriti osnovne človeške lastnosti, namreč radovednosti. Toliko izvrstnih šahistov, toliko samih svetovnih mojstrov, kakor snoči, še nikoli ni bilo v tej kavarni in ne v nobeni drugi ljubljanski, kaj še, saj so zelo redko tudi druge kavarne po svetu, ki bi se mogle postaviti s tem, da so se v nji zbrali tako odlični šahisti. Že v prejšnjih časih, kadar se je mojster dr. Vidmar komodno vsedel za eno unionskih miz, so se takoj okoli njegove mize pričeli zbirati kibicji ter glasno ali po tihem komentirati vsako njegovo potezo, ki jo je napravil na šahovski deski. Ko je lani bil dr. Aljehin v Ljubljani, se je vsedel seveda tudi v »Union« in našel eno partijo. Ali, ko je pred kratkim gostoval Spielmann v Ljubljani, je tudi v »Union« prešturiral s Pircem eno ali dve partiji.

Snoči okoli 7 pa je bilo kar 10 mojstrov v kavarni. Najprej se je priseljal sredi med Kashdanom in Stolzem Spielmann. On je vodil svoje tovariše, seveda, saj pozna že to kavnico. Tudi Kostiču, ki ima pravi samozavestni nastop južnjaka, se je takoj poznalo, da je že bil kdaj prej tu. Da Pirc pozna vsak kotiček te kavarne, to je seveda jasno. Niemcevič, ki je sledil tem, je takoj izval Kostiča na borbo. Izbrala sta mizico pri oknu in pričela. Niemcevič je ves čas preprečeval Kostiča, da nima prav in da ima to le on, to je Niem-

cevič. Tudi dame so prišle, gospa Aljehinova, gospa Kmočova, ki jo je spremljal zvesti soprog in drugi. Le kako govore med seboj? »Angleško« so ugovorili gostje. Astaloš in Maroczy in debeli Bogoljubov so bili takoj tu in Flohr se je kar nenkrat, skromno in nevsiljivo znašel v družbi starih tovarišev. Zadnji, kakor se šampionu spodobi, je prišel v brezhibnem smokingu dr. Aljehin sam. Stopil je k oknu in strokovnjaško ocenil položaj med Niemcevičem in Kostičem. Domači kibicji so že pričeli obkoljevati to znamenito mizico, manj korajžni pa so od daleč napeto opazovali in skrbno ogledovali mojstre, da jim ne bi ušla najmanjša podrobnost znamenitega prizora. Štirje šahisti pri sosednjih mizah so prekinili svoje partije, kaj, če bi jih kak mojster opazil in se nasmehnil kakšni prav nerodni potezi? Dva ambiciozna mladeniča pa sta nalašč pričela novo partijo, v plahem upanju, da se bo morda kateri od mojstrov le zmenil in blagovolil pogledati na njuno desko. Prazne nade! Le Spielmann se je za trenutek ustavil pri mizi v sredi, kjer redno vsak večer sedi družba starejših gospodov in seveda šahira ter kibicira, ne meneč, kaj se godi krog nje. Tudi snoči se ni menila za slavne mojstre in mirno nadaljevala s svojo partijo. Spielmann je hitro pregledal položaj na deski, se nasmehnil naslednji potezi igralca in zmaljal z glavo. Že se je dvignil Aljehin, za njim pa vsi ostali mojstri in dame, celo Kostič in Niemcevič sta prekinila svoj prijateljski prepri in sledila ostalim v dvoranu k večerji. Za njimi pa je šel skozi kavnico šepet: »Aljehin, Bogoljubov, Niemcevič, Kashdan... Pa kateri, a oni v sivem plašču?«

Kaj bo danes

Jakopičev paviljon: Razstava umetnic.

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bohinec ded., Rimska 24, in dr. Stanko Kmet, Dunajska cesta 41.

Zadušnica za bazoške žrtve se je vršila v nedeljo v novi šišenski cerkvi. Prostorni hram božji je bil poln primorskih pregnancev. Pred službo božjo je David Doktorič imel temeljit govor o nesreči, ki je zadela primorsko ljudstvo. V pridigi je pozival javnost, naj pomaga nesrečnim beguncem. Zbor prosvetnega društva »Tabore«, pri katerem sodelujejo primorski pregnanci vseh stanov, je lepo izvajal Venturinijevo slovensko mašo, ki jo je avtor posvetil svojim učencem v spomin; novo mašo so in dan prvič izvajali. Izmed ustrleženih na Bazovici so bili trije, to je Bidovec, Miloš in Marušič Venturinijevi učenci. Med vs. mašo je zbor zapel dve žalostinki. Mnogim se je pri pesmi »Ah ne mislimo nanje s solzami« vile solze. Po pridigi je David Doktorič prebral posvetilo Primorcem Kraljevi Svetlogorski; pred njenim oltarjem se je tudi vršila služba božja.

Zlatare cene govečemu mesu!

Meso prvovrstnih volov se prodaja od danes dalje: zadnje meso kg D 14—, prejšnje meso kg D 12— v mesu sah **Jakov Jasha Florjanska** ulica in Pogačarjev trg.

Stavbno gibanje je kljub poznemu jesenskemu času še vedno živahno. Celo nove stavbe pričenjajo graditi. Te dni so začeli kopati temelj novi petnadstropni stanovanjski zgradbi v Gradišču med Igriško in Simon Gregoričevu ulico. Stavbo bo postavil pokojninski sklad bivše Kranjske hranilnice, gradi pa stavbo podjetje Miroslav Zupan. Stavba bo obsegala več obsežnejših stanovanj z vsem komfortom ter bo brez dvoma omiliła stanovanjsko krizo v mestu, ki nikakor neče ponedeti. — V zadnjih dneh so dalje začeli kopati temelje novi trinadstropni hiši trgovca Josipa Ivanca na oglu Slomškove in Resljeve ceste. S to hišo bo tamkaj zadnja zadnja prazna parcela. V novi stavbi, ki obeta biti do zime pod streho, bodo spodaj trgovine, zgoraj pa stanovanja za lastnika ter za stranke. Zidavo vodi Stavbna družba. — Obe večji stavbi pred kolodvorom, Mikličev hotel in »Grafčni dom«, se bližata dovršitvi. Grafčni dom je v zgornjih nadstropjih že tudi pobeljen; bela barva sicer ni v skladu z ostalimi poslopji v bližini, napravljajo pa čeden vtis, posebno še v zvezi s spodnjim delom stavbe, ki je nekaj protitežje nasprotni stojišč palače Vzemne zavarovalnice. Mikličev hotel je dozdaj do vrha ter prično z ometavanjem sten in opremo notranjih prostorov. — Živahno je na mnogih stavbiščih zunaj mesta, zlasti okrog Stadiona ob Dunajski cesti. Tam so v zadnjih mesecih zrastle tri visoke stanovanjske hiše bivše uprave državnih železnic ter sistem 16 strnjene enonadstropnih stanovanjskih hiš Vzemne zavarovalnice. Obe skupini stavb sta v znamenju zaključnih del ter bosta kmalu pripravljeni za vvelitve strank. — Včeraj so na Dunajski cesti tudi pričeli kopati jarek za plinsko napeljavno, ki jo bodo potegnili do teh naselbin za Stadionom, ki so v zadnjih letih močno narastle.

V Ljubljani je 15.880 volivnih upravičencev. Ljubljanski župan je včeraj okoli 17 predložil okr. sodišču volivne imenike za mesto Ljubljano. Imenike je sestavil domovinski urad na podlagi ljudske štetja z dne 31. marca. Prvotni seznam po kartotekah je štel 16.438 oseb, ki so bile stare 21 let in bi bile upravičene k volitvam. Po izvedeni reviziji so jih šteli 1558, ker niso izpolnili v volivnih seznamih določenih pogojev. Število volivnih upravičencev znaša torej končno 15.880. Pri zadnjih skupščinskih volitvah, ki so se vršile 11. septembra 1927, je bilo 15.126 volivnih upravičencev. Določeni je 26 volišč. Nova volišča so na vojaškem strelišču za Galjevo, na srednji tehnični šoli za Mirje, še eno volišče bo v Justični palači, za Bežigrad bo pozneje določeno volišče, a za Šiško ste na novo določeni še dve volišči. Izven Ljubljane stalno bivaajoči državni nameščenci, po večini železničarji, ki pa vrše svojo službo v Ljubljani, bodo imeli dve posebni volišči na ženskem učiteljskem na Resljevi cesti. Takih državnih nameščenecv je 1069. Sestava volivnih imenikov je trajala od dne 9. septembra do danes. Pri tem delu je bilo zaposlenih 21 magistratnih uradnikov in uradnic. Neprerogoma 24 ur so pisali prave volivne imenike v dveh izvodih. Te so potem dali vezati. Poleg imenikov je bil sestavljen tudi abecedni seznam vseh volivnih upravičencev.

Razopazanje tretjega frančiškana mostu. Danes so ob navzočnosti predstojnika instituta za tehnično mehaniko in zavoda za preiskavo materiala, univ. prof. dr. A. Krála in njegovega asistenta ing. Pusta, generalnega inspektorja terenske sekcije za regulacijo Ljubljane ing. Sbrizaja in za gradbeno vodstvo ing. Pogačnika začeli z vsemi pripravami za razopazanje spodnjega ali tretjega mostu čez Ljubljanko na Marjinem trgu. Vse priprave so bile v dveh urah končane in zgod lovom

Zastopke za celo Dravsko hanovino iščemo proti dobri proviziji (na željo tudi kiska plača) za prodajo strofov, platna in preprog na obroke. Samo aglin in anesaljni gospoje ali pošlje svoje ponudbe ali se predstavijo osebno tverdi „BRADFOR“ Ljubljana, Selenburgova ulica 7.

sta bila montirana dva precizna aparata, ki naj bi merila, koliko se bo lok mosta po tem, ko bodo odstranili opaž, ki je doslej nosil vsi težo železobetonske konstrukcije, povesil. Tudi so namestili podoben aparat ob temelju, ki naj bi registriral, koliko se bo pogreznil temelj potem, ko bo pritnil ves železobetonski lok na njegov ležaj. Meritve so trajale do 11. in aparati so pokazali, da se je lok povesil za polintri milimeter. Popoldne so odstranili ves opaž in sedaj sta obe brvi v surovem stanju gotovi. Poves mostu je jako malenkosten in še zdaleka ne dosega dopustne meje, kar priča o solidni konstrukciji in dobrem materialu, iz katerega je zgrajena brv.

Glasbeno šolo začne tudi letos Delavsko glasbeno društvo »Zarja« v Ljubljani. Vpisovanje vsak dan v društvenih prostorih v plači Delavske zbornice I. nadstopje, l. vhod do 25. sept. 1931.

Meso po osem dinarjev. V soboto, dne 19. t. m. se bo prodajalo v Mestni klavnicji ljubljanski sterilizirano prašičje meso po ceni Din 8.— ob 3. popoldan.

Abonma Narodnega gledališa v Ljubljani za sezono 1931-32. Prihlasi za gledališki abonma se sprejemajo do konca tekočega tedna v veži dramskega gledališa, vsak dan od 10 do 12 in od 15 do 17. Radi velikega zanimanja občinstva prosimo zainteresirane, da svoje prihlase čimprej prijavijo.

Društvo učiteljc v Ljubljani vabi vse članice k odborovi seji, ki bo v nedeljo 20. t. m. ob pol 10 v l. mestni deklški osnovni šoli v Ljubljani (šentjakobska šola).

Krava mu je ušla. V sredo 16. septembra je na polu s semnja ob 2 popoldne na Dolenjski cesti v bližini mitnice posestniku Jožetu Virantu iz Illove 22 ušla krava pšenine barve z belimi lisami. Težka je bila do 500 kg. Ker krave, ki je ušla v smeri proti mestu še ni našel, prosi posestnik, kdor bi kaj vedel za njo, da sporoči lastniku ali bližnji policijski stražnici proti nagradi.

Celje

Smrtna kosa. Dne 15. septembra je umrla v javni bolnišnici Bučje Terezijske, rudarjeva za z iz Hrastnika v 27 letu starosti. — Dne 16. septembra pa je umrl istotako v javni bolnišnici 71 letni prevžkar Javornik Anton iz Vojnika, ki ga je dan poprej na Frankolovem neki osebni avto po nesreči podrl in ga težko poškodoval na glavi. — V Prešernovi ulici je umrla 17. septembra zjutraj 53 letna Benko Franja, soproga upokojenega brzojavnega mojstra iz Celja. — Rajnim blag spomin, preostalim naše iskreno sožalje!

Delo za sestavo volivnih imenikov v okoliški občini je v glavnem sedaj končano. Seznam volivcev izkazuje sedaj točno 2300 volivnih upravičencev.

Izguba. V ponedeljek 14. septembra je bila v bližini Narodnega čuma izgubljena srebrna zapestna ura v prilični vrednosti 200 Din. Najditelj se naproša, da odda uro pri predstojništvu mestne policije.

Nesreča. Včeraj dopoldne okoli 11 se je štiriletna Olga, hčerka trgovske nameščenca Dufeka v trgovini Krusič, doma vesela v škaf, ki je bil poln vročega luga in zadobila pri tem hude opekline po celem telesu. Avto resničnega društva jo je prepeljal v bolnišnico.

Skofja Loka

Javno kopališče. Ubožni odsek dela na tem, da bi se v našem mestu gradilo javno kopališče s toplimi in druge vrste kopelmi. Jasno je, da je tako kopališče potrebno. Saj je naravnost čudno, da se še do danes ni nihče spomnil na to. Kakor smo zvedeli, bi se kopališče gradilo v mestni ubožnici. Priporočati pa bi bilo, da se kopališče, če se že enkrat gradi, opremi moderno in higiensko. Zakaj bolje, da se ne gradi nič, kot pa da bi vsa stvar bila polovičarsko narejena. Zato prosimo javne kroge, da se izjavijo glede te zadeve, ker se ne tiče samo posameznikov, marveč je v interesu celega mesta.

Cesta na Blegaš. Pred tremi leti so začeli graditi veliko avtomobilsko cesto na vrh Blegaša. Cesta je danes dograjena za silo do Breznice in še nekoliko dalje. Ker so pa letos vsa dela pri cesti počivala, se je na mnogih mestih z bregov podsula zemlja in kamenje, katero bo treba odstraniti. Ko bo enkrat cesta dovršena, ne bo služila izvrstno samo svojem namenu, marveč se bo nudila izredna prilika tudi smučarjem, kateri bodo lahko pozimi delali krasne izlete v kraljestvo Blegaša.

Domžale

Sadjarška in vrtnarska podružnica v Domžalah priredi 18. oktobra drugo sadno razstavo v Domžalah. Da bo razstava čim popolnejša, vabi vse na sestanek, ki se bo vršil v to svrhu 20. septembra točno ob pol 9 dopoldne v občinski posvetovalnici (Gaslini dom) v Domžalah. Radi štedenja kakor tudi radi pomanjkanja natančnih naslovov posameznikov se nismo do vsakega posameznika obrnili, temveč le na šolska vodstva, županstva in na sosednje sadjarske in vrtnarske podružnice, kar nam naj ne šteje uškod v zlo. Povabljeni pa naj ljudje naprosamo, da vse sadjarje in prijatelje sadjarstva iz svojega okoliša pripeljejo a seboj na ta sestanek.

Volivni imeniki so že izgotovljeni. Volivnih upravičencev je v našem trgu 525, v sosednji Depalji vasi pa 68.

Napeljava novega električnega omrežja stalno napreduje in je upati, da nam v oktobru že zasveti elektrika iz Velenja.

Slovenigradec

Osebnost. Okrajni načelnik Miroslav Viher nastopi s 15. septembrom svoj 8 tedenski bolezenski dopust.

Poučno potovanje v Avstrijo, na Koroško in Gornje Stajersko, katero priredi tuk. okr. kmet. odbor, se prične 22. t. m. Vsi, ki nameravajo potovati, naj takoj javijo na kmet. referenta Werniga ime in priimek, bivališče, rojstni dan in leto, rojstni kraj, pristojno občino in poklic, da se jim more preskrbeti skupni potni list. Potniki odidejo dne 22. t. m. ob 5.22. iz Slovenigrada in ob pol 8. iz Dravograda. Sniđenje je v Slovenigradu, Dravogradu in Prevaljah. Pri avstrijski upravi je uspelo doseči izredne ugodnosti. Avstrijska uprava poskrbi za naše izletnike brezplačno vožnjo v avtobusu in enkratno dnevno toplo prehrano. Stroški bodo znašali za osebo 200 Din. Vsi, ki bi torej potovali, pa se še niso končno odločili oz. prijavili, naj to store takoj in pošljejo svoje podatke po možnosti najkasneje do 18. t. m.

Plenarna seja okr. kmet. odbora bo v soboto 19. t. m. ob 9. dopoldne z Zadrudnem domu v Slovenigradu. Na dnevnem redu je tudi razprava o poučnem potovanju v Avstrijo in o prireditvi premovalja goveje živine.

Nesrečna žrtev alkohola

Ljubljana, 17. sept.

Alkohol je lažnjev prijatelj in hinavski tolažilec mnogih nesrečnikov. Kdor se uda temu prijatelju, je že zgubljen. Takih zgubljenecv je v vseh krajih in slojih vedno dovolj. Ni najhujše, da alkohol uničuje samo telo, še hujše je, da uničuje zlasti življenjsko voljo. To staro resnico potrjuje življenje vedno sproti. Danes se je pripetil v Ljubljani zopet tak slučaj, ki jo je pokazal v vsej njeni grozoti. Za zastrupljenjem z alkoholom je danes umrl v najbednejših razmerah človek, ki je bil nekoč poln življenja in družinski oče. Umrl je tako, da niti živali ne bi človek privoščil take smrti.

Na Dunajski cesti ima branjevec Ivan Grdadolnik v bližini poslopja Zadrudne zveze stojnico z živili. Za stojnico je jarek, ki je nižji od ceste, tako da so tla stojnice nekoliko dvignjena. Pod stojnico je majhen prostor, primeren za spravljane starih vrec in za prenočišče kakšnemu psu. Ta ubožni kotiček pod stojnico si je izbral 54-letni Lojze Sečič zadnji teden za prenočišče. Seveda je mizička zeblo, ali je bil pa vendar srečen, da je dobil to skromno streho nad glavo.

Lojze Sečič je bil nekoč tesar. V življenju pa je doživel neki žalosten dogodek in za tolažnika v svoji tragediji si je izbral alkohol. Pogrezal se je čimdalje bolj navzdol in se končno znašel prav na dnu. Iz prejšnjih dni pa je ohranil toliko morale, da ni kradel. Zgubil je zaslužek in preživljal se je pač s tem, kar so mu dali dobri ljudje. Tudi prosjačil je sem in tja. Če pa je imel kašen božjak v rokah, ga je takoj nesel v najbližjo zganjarno za jenuš. Ljudje so ga imeli še nekam radi, ker ni bil zloben človek.

Davi pa se je Grdadolniku zdelo kar čudno, da Sečič ni prišel iz svojega brloga na dan. Stopil je pogledat, kaj je z njim, in je spoznal, da je mož mrtev. Poklical je policijsko komisijo, ki je pozneje prišla. Zdravnik dr. Lapajne in dežurni uradnik g. Podobnik sta ugotovila, da je mož umrl za zastrupljenjem s alkoholom. Na odredbo zdravnika je bilo truplo prepeljana v mrtvašnico. Slučaj je vzburil med prebivalstvom pomilovanje z nesrečno žrtvijo alkohola.

Koks za kovače in centralne kurjave

iz angleškega premoaga

75 Din za 100 kg pri več em odjemu popust

franko plinarna nudi

LJUBLJANSKA MESTNA PLINARNA

Popravljanje starega frančiškanskega mostu

Že nekaj dni popravljajo stari frančiškanski most. Začeli so dvigati gornje zunanje kvadre, katere na sveže ostokajo, tako da bo tudi stari most enako krasen kakor novi brel.

Pri tej priliki naj omenimo, da bo kakor je že znano, stari most namenjen izključno le vozovnemu prometu. Širina uporabnega cestišča bo znašala na starem mostu potem, ko bodo odstranili hodnike, 8,70 m. Ker je v načrtu, da bo šla že drugo leto čez most dvojna tramvajška linija, bosta na vsaki strani od tramvajске proge ostala še po 2,10 m široka pasova, ki bosta namenjena vozovnemu prometu. Srednji pas mosta je ves zaseden s tramvajsko progo. Če upoštevamo, da bo vozovni, zlasti pa avtomobilski promet v prihodnjih letih močno narasel in da bosta računamo, da se bodo zgodili slučaj, ki bo lahko hkrati s tramvajskima vozovoma peljala čez most še po en avto v desni in levi smeri, bo postal most kljub razširitvi nekoliko ozek, kar bi moglo povzročiti neprijetne nesreče. Avtomobili in vozovi se bodo morali stisniti čisto k robu cestišča, da bodo lahko brez nevarnosti vozili mimo tramvajev. Zato bi bilo uместno, da se sedaj projektirana nova in krasna ograja starega frančiškanskega mostu ne postavi tako, kakor je sedaj projektirano, — namreč točno ob zunanjem robu velikih kamenitih obrobnih kvadratov mosta. — ampak naj se pomakne na obeh straneh nekoliko navzven. Saj bi v tem slučaju zadoščala brez dvoma že 30 centimeterska betonska konsola ob zunanjem robu kvadratov. Obrobna pasova na mostu bi na ta način pridobila s tem najmanj po 20 cm, tako da bi merila po 3,30 m v širino. Na vsak način bo uместno, če merodajni faktorji tudi to, sicer malenkostno vprašanje vzamemo v pretres, da ne bo mogoče čez par let po nepotrebnem novih in neprimerno večjih stroškov.

FOTOMATERJI!

Vse fotopotrebštine dobite v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani

Zahtevajte cenik!

Dnevna kronika

Nova določitev cen mesu v Ljubljani

Ljubljana, 17. septembra.

Počeni s ponedeljkom, dne 21. t. m. bodo do-
govorno z mesarsko zadrugo cene govejemu mesu
v Ljubljani sledeče:

prednji del	zadnji del	doslej
I. 13 Din;	15 Din	(14-16 Din)
II. 11 Din	13 Din	(12-14 Din)
III. 8 Din;	10 Din	(8-10 Din)

Dnevno ogleda v jutranjih urah mestni uradni
veterinar meso. V slučajih, v katerih kvaliteta mesa
ne odgovarja po razredih določenih cen, ima vete-
rinar dolžnost mesarju na licu mesta določiti mesu
nižjo, kvaliteto odgovarjajočo ceno. Istotako more
veterinar določiti nižjo ceno mesu, v primeru, če bi
kvaliteta mesa odgovarjala predpisani ceni, a se
uradno ugotovi, da je mesar kupil živino po tako
nižji ceni, da prodajna cena presega zakonito do-
ločeni dobiček. Oni mesarji, ki bi se tem odredbam
ne pokoravali, bodo ovadeni sodišču.

Mesno tržno nadzorstvo je s tem onemogočilo
vsako navijanje cen, kakor tudi morebitno izko-
riščanje kmeta. Mesno tržno nadzorstvo v Ljublj.

Nesreča na kolodvoru

Grosuplje, 17. septembra.

Na tukajšnjem kolodvoru se je včeraj dopol-
dne pripetila težja nesreča, katere žrtev bi kmalu
postal vlakvodja g. A. Zdovec iz Ljubljane. Na
kolodvoru je premikal tovorni vlak, ki odhaja ne-
kako ob 10 dop. v Kočevje. Malo pred odhodom
ga je bilo treba na treh mestih speti. Ker je imel
že nekoliko zamude, je šel tudi vlakvodja spajati
vozove na enem mestu, da bi šli prej s kolodvora.
Ko je spajal, je nekako tako nesrečno priletel v
enega izmed obeh vozov, da se mu je desna roka
dvakrat zlomila, pa tudi po srednjem delu trupa
je dobil precej poškodb; najbrž ima se tudi kakšne
notranje poškodbe. Sreča je bila, da vozov ni spel
— drugače bi bila še hujša nesreča — in se je za-
rad tega vsled udara tisti del odbil. Ponesrečenec
je šel prišel ven izmed vagonov in padel na tla.
Poslali so takoj po domačega zdravnika g. dr. Ka-
lana, ki mu je nudi prvo pomoč; nato pa ga je
g. Praunseis odpeljal z avtomobilom v ljubljansko
bolnišnico.

Zastopni e za celo Dalmačijo izemo proti dobri
noviziji (na željo tudi fiksna plača) a prodajo
štoto, platna in reprog na o. oze. Samo na in
in zanesljivi gospodje ali po željo svojo ponudbo
ali se preštavi o osebno tvrdi. B. A. IPO. A. D.
Ljubljana Selenburgova ulica 7.

Nesreče

Ljubljana, 17. septembra.

Bolnišnica je sprejela tri ponesrečene.
V Škofji Loki se je pri delu ponesrečil 32 letni
kamnoseki pomočnik Anton Oman. V levo oko
mu je namreč priletel kosček kamna in mu ga
poškodoval.

20 letna hči posestnika Marija Anžlovar iz
Mirne pri Novem mestu je včeraj pripeljala domov
voz strelja. Na domačem dvorišču pa se je voz za-
majal in deklet je izgubilo ravnotežje ter padlo z
voza. Pri padcu si je zlomila desno roko.

23 letni sin posestnika Marija Cherman od
D. M. v Polju je šel snoci proti domu. Spotoma pa
je zašel stran s ceste in telebil v neki prepad.
Pobil se je precej močno po glavi in po vsem
telesu.

Koledar

Petek, 18. septembra (kvaterni petek): Jožef
Kupertin, spoznavalec; Zofija in tovarišice, muče-
nica. — Prvi krajec ob 21.37. — Hrselje napove-
duje spremenljivo vreme.

Osebnosti

= G. ban danes ne sprejema. AA. Ban drav-
ske banovine g. dr. Drago Marušič danes ne bo
sprejemal strank, ker bo službeno odočen.

Novi grobovi

+ V Grosuplju nam je kruta smrt ugrabila
iz naše srede g. J. Skubica, v starosti 58 let. Bil je
vedno odločen in načelno krščanski mož, dolgo-
letni naročnik »Domoljuba«. V prejšnjih letih je
bil delovodja na železnici, pred nekaj leti pa je
šel v zaslužni pokoj. A ni ga dolgo užival, ker ga
je bolezen večkrat nadlegovala. Samo to je še že-
lel, da bi videl svojega sina, ki je pri o. susteri-
janeh v Stični, kot novomašnika pred oltarjem
in da bi iz njegove roke prejel Kruh večnega živ-
ljenja. Vsemogočni mu je res naklonil se to srečo,
da je videl sina pred oltarjem 12. julija letošnjega
leta. Poleg g. novomašnika zapuščajo pokojni še
dva nekoliko mlajša sinova, dve hčerki in ženo.
Blagomu možu želimo, naj mu nebeski Oče po-
plača vse, kar je storil dobrega, težko prizadeti
družini pa od vseh iskreno sožalje. Pogreb bo
v soboto 19. t. m. ob 9 dopoldne iz hiše žalosni št. 1
na grosupeljski pokopališče.

+ V Sp. Dupljah je umrl včeraj g. Stefan
Čadež v 84. letu starosti. O njem smo ravno v ne-
deljo prinesli kratko poročilo s sliko. Pogreb bo
jutri dopoldne. Pokojniku blag spomin, preostale
pa naše iskreno sožalje.

+ V Šostanju je umrl v četrtek v jutranjih
urah višji davčni upravitelj v p. Josip Fister. —
Blag mu spomin!

Ostale vesti

— Razpis štirih lavantinskih župnij. Do 27.
oktobra so razpisane župnije Sromlje, Dramlje,
Sv. Lenart pri Veliki Nedelji in Zabukovje.

— Otvoritev novega doma na Mrzlici. Osred-
nji odbor Slovenskega Planinskega društva nazna-
nja, da bo otvoril v nedeljo 20. t. m. agilna podruž-
nica SPD v Trbovljah nov planinski dom na Mrz-
lici (1119 m). Ob 11 slovesna služba božja in nato
blagoslovitev doma. Pri proslavi bo svirala polno-
številna rudniška godba iz Trbovelj. Od vseh vla-
kov bodo vozili po znižani ceni na željo avtobusi
do Sv. Katarine, odkoder je eno uro in pol do
vrha. Za vsakokratno hrano in pijačo bo zadost-
no preskrbljeno. Na predvečer bo vrh Mrzlice raz-
svetljen z umetnim ognjem. Vabljeni vsi planinci
in ljubitelji prirode.

— O motoklistifnih nesreči v Sostrem smo
še prejeli. Ko sta se hlapec in dekla Bizjakova
iz Zavrda vračala domov, je prisleda k njima tudi
3-letna Anica Strah iz Sostrega. Tudi t. se je
prevrnila in si pri padcu zlomila roko. Odpeljali
so jo v bolnišnico, kjer so jo obvezali, včeraj so
jo pripeljali in se zdravi sedaj doma pri starših.

K gornjemu naznanilu tržnega nadzorstva si
usojava pripomniti še naslednje: Za uspeh te ak-
cije je sedaj v prvi vrsti potrebno sodelovanje kme-
tov-producenotov zaradi točne ugotovitve in kontro-
le, po čem je bil prodan vsak kos živine, ki pride
na ljubljanski trg, oziroma, ki ga je kupil ljubljans-
ki mesar. Prosimo župane in izdajatelje živinskih
potnih listov, da ugotovijo vedno in v vsakem slu-
čaju, po čem je prodal kmet živino in da to takoj
javijo uradnemu živnozdravniku pri tržnem na-
dzorstvu v Ljubljani, ki vrši kontrolo cen na ljub-
ljanskem trgu. Apelliramo na vse kmetijske orga-
nizacije, v prvi vrsti na podružnice Kmetijske
družbe, Kmetijske zveze in vse kmetijske zadruge,
da v lastnem interesu, v interesu našega kmeta
vplivajo na vse župane, da bodo ti to izvrševali.
Tudi naj same poročajo o cenah in po možnosti o
živi teži živine. Mestna občina je zaenkrat storila
svojo dolžnost, pritisk javnosti je imel uspeh in si-
cer v prvi vrsti v korist kmeta. Storitve še vi svojo
dolžnost, kakaj za vaš denar in za vašo živino gre!
Bati se je namreč, da bodo posamezniki pre-
govarjali kmete, naj bi ti označili višjo ceno, ka-
kor pa so jo res prejeli.

Enaka akcija, kakor v Ljubljani, je nujno po-
trebna tudi po vsej naši banovini.

— Cestar dobi službo. Kraljevska banska
uprava razpisuje v območju cestnega odbora v
Slovenjgradu službeno mesto banovinskega ce-
starja in sicer na banovinski cesti Dravograd—
Šostanj—Sv. Peter v Savinjski dolini, za progo
od km 31.500 do km 36.500. Prosilci ne smejo biti
mlajši od 23 in ne starejši od 30 let. — Lastno-
ročno pisane in s kolkom za 5 Din kolkovane
prošnje, opremljene s pravnimi in zadostno kol-
kovanimi prilagami je vložiti najkasneje do 30.
septembra 1931 pri erezem čestnem odboru v
Slovenjgradu.

— Pri obiranju orehov se je — ubil. Iz No-
vega mesta. V sredo 16. t. m. se je okrog pol 12
dopoldne odpravil 58-letni posestnik v Črnomost-
njah, Andrejčič Franc, od doma v četrte ure od-
daljeno vas Stopiče, da bi tam na svojem vrtu
obral orehe. Zlezel je na drevo in pričel z obir-
anjem. Naenkrat pa je padel z veje, ne baš glo-
bok na tla, tako nesrečno, da ei je zlomil hrbe-
nico in vsled tega umrl. Pol ure po tem, ko se
odpravil od doma živ in zdrav, so ga pripeljali
domov mrtvega. Domačini so hitro poslali v Novo
mesto po zdravnika g. dr. Polenski, ki pa je kon-
statiral le še smrt.

— Neznat tat pokradel vrednostnih papirjev
v vrednosti 12.000 Din. Iz Novega mesta. V torek
15. t. m. je prišel v restavracijo Windischer v
Kandiji neznat, elegantno oblečen mož. Nekaj
mlega je pil, nato pa skoro ves dan spal v go-
stini. V restavraciji si je tudi naročil prenočišče
in zvečer se je podal v svojo sobo. Drugo jutro
pa so ga zamaž iskali. Izginil je brez sledu, a z
njim so pa izginile tudi razne stvari v precej
veliki vrednosti. Ko je po hiši vse spalo se je
spazil iz svoje sobe v gostilniške prostore, kjer
je udril v točilno mizo, vzel iz nje steklenko sli-
vovke, ter steklenico drobnega žganja, katerega
pa je polovico odpil ali pa morda stočil v kako
drugo steklenico, pobasal nekaj cigaret, a iz za-
klenjenega predala točilne mize pobral natakari-
ge. Zalki Katalenac, vrednostnih papirjev v skupni
vrednosti ca 12.000 Din. Iz kuhinje je vzel s stene
svežen ključec s katerimi je odklepal sosednje
sobe, a k sreči ni nikjer nič bilo. Slednjič je sko-
čil skozi vežno okno ven na cesto in jo odkuril
neznano kam. Tatvina je bila takoj prijavljena
tukaj, orožništvu, ki je že ukrenilo potrebno, da
tatiča izsledijo. Takoj naslednji dan 16. t. m. pa je
v isti gostilni nameraval nekdo iz okolice Novega
mesta pobasati nekaj kozarcev, pa ga je prehitela
natakarija in mu za nameravani poizkus priložila
par gorkih okrog ušes ter ga zagnala policiji.

— Brezposelnost v čevljarški stroki. Veliko
brezposelnost v čevljarški stroki v splošnem, naj-
bolj zgovorno dokazuje izredno visoko število po-
tujcih pomočnikov, ki iščejo dela, pa ga ne morejo
dobiti. Ta brezposelnost se je obično povečala,
odkar je v naših krajih Bofa razpredel svoje po-
družnice kakor pajek svoje mreže, v katerih s kri-
čečo reklamo razpečava svoje izdelke, ter s tem
odjeda kruh našim domačim ljudem. Zato se z ve-
likim zanimanjem pričakuje kakšen bo izid borbe
čevljarških organizacij proti Bofu.

— K natečaju za »Poštni dom«. Na seji dne
10. septembra je na mnenje izvedencev načelstvo
sklenilo podeliti prvo nagrado načrtu »Dome«, čig-
ar avtorji so gg. arh. Vinko Glanz, Stan. Rohrman
in Boris Kobe, odkupili pa načrte R 11 in 132. čijih
avtorji naj se oglašujejo v pisarni »Poštnega doma«.
Pred prulami 1. Avtorji ostalih načrtov naj iste
dvignejo istotam.

— Perutinarstvo. Sestavil A. Slivnik. Zalo-
žilo Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena
Din 40.— v platno vezana Din 60.—. V umiljivi be-
sedi opisuje pisatelj, kako vzgajamo perutnino, da
se perutinarstvo povzpne do večje dobičkonos-
nosti tudi po naših krajih. V knjigi se vidi, da je
sestavljen iz veliko marljivostjo po raznih virih
in po bogatih izkušajah pisateljevih.

— Učni tečaj Trgovskega društva »Merkur«
v Ljubljani. Trgovsko društvo »Merkur« namerava
pripeljati večerne učne tečaje, ki se bodo vršili ob
delavskih ob času od 7. do 9. ure zvečer. Ti te-
čaji so nameravani za sledeče predmete: knjigo-
vodstvo, stenografija slovenska in nemška, laški
in nemški jezik. Tečaje se odprejo pod pogojem,
da se prijavi za posamezne predmete zadostno
število udeležencev. Kdor želi obiskovati take te-
čaje, naj se prijavi v društveni pisarni v času od
10 do 12 dopoldne ul. od pol 3 do 5 popoldne
(Gregorčičeva ul. 27, pritličje, Trgovski dom) do
24. septembra 1931.

— Oblike in klobuke kemično čisti, barva,
plisira in lika tovarna Jos. Reich.

— Telesno zaprtje, slaba prebava, nenor-
malni razkroj in gnuloba v črevih, prevelika
množina kisline v želodčnem soku, nečista
koža na obrazu, na hrbtu in prsih, tvorijo, mnogi
katari ustne sluznice izginejo prav kmalu z
rabo naravne »Franz-Josef« grenčice. Številni
zdravniki in profesorji »Franz-Josef« vodo že
desetletja pri odraslih in otrokih obeh spolov
uporabljajo z ugodnim uspehom. »Franz-Josef«
grenčica še dobiva v lekarnah, drogerijah in
specerijah trgovinah.

Iz društvenega življenja

Pomočniški odsek Obrtnega društva priredi
v nedeljo 20. t. m. v dvorani Uniona trgatev groz-
dja. Sodeloval bo šramel-kvartet.

Maribor

Grozna nesreča

Cirkularka zmrcvarila ubogi delavski glavo

Strahovita nesreča se je pripetila včeraj do-
poldne v Mariboru v Studencih na cesti Kralja Pe-
tra. S cirkularko so žagali drva, katere je pobi-
rala 29 letna delavka Eliza Sinkovič, stanujoča na
Slomskem trgu 13. V pripogibanju za drvami ji
je zdrsnilo, omahnila je ter udarila z obrazom v
vrtele se cirkularko. Učinek je bil naravnost stra-
hovit: v trenutku ji je v silnem tempu vrteča se ža-
ga dobesedno strgala meso celega obraza do ko-
sti in ji na filniko prerezala lobanjo do možganov.

Vinarshi in sadjarški strokovnjaki v Mariboru

Maribor, 17. septembra.

Včeraj je dospelo semkaj z avtobusom 28 od-
ličnih in znanih avstrijskih vinarskih in sadjarških
strokovnjakov, ki so priredili po naši državi po-
učno polovanje. Med udeleženci se nahajajo zelo
znani strokovnjaki ter osebe iz gospodarskega živ-
ljenja, kakor n. pr. dvorni svetnik Löschnitz z
Dunaja, selekcijski svetnik dr. Wobich z Dunaja,
profesor Steffl iz Klosterneuburga in drugi.

Dopoldne po prihodu so si ogledali vinarsko
šolo, o kateri so se zelo laskavo izrazili, nadalje
spodnjaestarsko sadjarško zadrugo, popoldne pa
so priredili izlet v Limbuš in Pekre, kjer so si
ogledali vinarsko šolo ter druge vinograde ter ba-
novinsko trtnico.

□ **Odlikovani šolski upravitelji in upraviteljice.**
Včeraj dopoldne so prejeli iz rok šolskega nadzor-
nika g. Tomažiča odlikovanje sv. Save V. razreda
slednji zaslužni šolski upravitelji in upraviteljice:
Matija Perger, Franjo Čepce, Vekoslav
From, Albin Sprajc, Franja Konečnik, Katinka
Svajcar, Aleksander Alt, Miro Kožuh, Ivan Luek-
mann, Viktor Grčar, Olga Juvancič, Justina Medved
in Franc Cvetko.

□ **Otvoritev avtobusne proge Maribor—St. Ili-**
—državna meja. Mestni avtobusni promet v Ma-
riboru otvori, kakor smo že poročali, dne 19. t. m.
avtobusno progo Maribor—St. Ili—državna meja
začasno ob sredo, soboto, nedeljo in praznikih.
Odhod iz Gl. trga 7.30 in 12.15 oziroma od gl. ko-
lodvora 7.35 in 12.20 z dohodom v St. Ili—državna
meja ob 8.30 in 14.30, prihod v Maribor, Glavni trg
ob 9.20 in 15.20. Na navedeni progi obstoji avto-
bus na postajah: Koški, Pesnica, Jelenje, Cirkni-
ca, Strihovec in na kolodvoru v St. Ili. Vozna ce-
na Maribor—St. Ili—državna meja za osebo Din 10,
za vsa druga postajališča pa na bazi Din 0.80 za
1 kilometer. Ob zgoraj navedenih dneh odpadejo
dosedanje vožnje na progi Maribor—Pesnica, med-
tem ko ostane za ostale dneve dosednji vozni red
še v veljavi. Avtobus ima dopoldne zvezo z avstrijs-
ko avtobusno progo v smeri Gradec in Radgona.

□ **Orkester Kraljeve garde v Mariboru.** Kot
smo že poročali, bo priredil 80 godbenikov broječi
orkester Kraljeve garde iz Belgrada v početku
oktobra velik koncert v Götovski dvorani. Opozar-
jamo že danes na ta redki umetniški užitek.

□ **Bilo srečno.** Poročili so se v zadnjem ča-
su v Mariboru: Juvancič Jožef, tesar, in Sokolnik
Marija, poljedelka od Ojstrice pri Dravogradu. —
Repčič Ivan, posestnik, in Zorž Rozalija, zasebnica,
Krečvina 171. — Fricel Anton, trgovski poslovodja,
in Mikolič Ana, trgovska nastavljenka od Sv. Lov-
rence na Pohorju. — Fak Jožef, tovarniški dela-
vec, in Ribič Marija, delavka, Koški 87.

□ **Umrla je v sanatoriju** Just v Grazu gospa
Josipina Welley, vdova strojevodje v Mariboru.
Pokojnico bo prepeljal mestni pogrebni zavod z
avtom v Maribor, kjer se bo vršil pogreb v so-
boto ob 4 popoldne iz mrtvašnice na mesno pokop-
ališče. Naj počiva v miru!

□ **Nova razdelitev Maribora na dimnikarske**
okoliše stopi s 1. oktobrom t. l. v veljavo. Vsega
skupaj bodo trije okoliši, v katerih bosta smela v
vsakem vršiti dimnikarske posle po dva dimnikar-
ska mojstra, katerim je okoliš dodeljen. V prvem
dimnikarskem okraju, ki tvori severozahodni del
mesta z mejo ob črti: Vrazova ulica—Jugoslovanski
trg—Grajška ulica—Grajški trg—Vetrinjska ulica
—Jurčičeva—Gospoka ulica in državni most ter
na južni strani do Drave, izvršujeta obrt mojstra
Martin Ertl in Marija Juricko. V drugem okraju,
v severovzhodnem delu mesta, ki meji na zapadu
na prvi kraj in na jugu do Drave, izvršujeta obrt
mojstra Ljudevit Pucelj in Josip Racek. Tretji
okraj, ki obsega ostalo področje mesta, je dodeljen
mojstroma Franju Koražiji in Franju Rateju. Ta
razdelitev je obvezna za dimnikarske mojstre ka-
kor tudi za posestnike.

□ **Ljubljanski akrobacije nastopajo.** Ze pred-
včerajšnjem so pokazali svoje izredne akrobatske
veščine in ravnotežje včeraj zvečer. Nastopili so v
Tattenbachovi ulici ob napeti pozornosti maribor-
skega občinstva. Trije slovenski žični akrobacije, ki
jim ni zlahka najti para. Med Mariborčani je opa-
žili za njihove nastope ogromno zanimanje.

□ **Medmestna teniška tekma Maribor—Graz**
se bo vršila prihodnjo soboto in nedeljo v Ma-
riboru na igrišču ISSK Maribor. Nastopita dve sku-
pini, v vsaki po 12 gospodov in 6 dam. V graški
skupini nastopijo znani močni igralci, kot Böhm in
avstrijski prvakinja Deaninini. Tekme se pričnejo
v soboto ob 2 popoldne, v nedeljo se pa vršijo ves
dan.

□ **Gasilsko slavlje.** Prostov, gasilsko društvo v
Zg. sv. Kungoti bo praznovalo v nedeljo, 20. t. m.
blagoslovitev gasilnega doma s sv. opravilom na
prostem. Pričetek slovesnosti bo ob 9 dopoldne.
Popoldne se vrši poleg doma velika veselica. Iz
Maribora bo vozil avtobus izpred gostilne Spatzek
ob 8 in 13.

□ **Odprti roke, odprti srce...** Studentje so zo-
pet prišli, da nadaljujejo svoje študije. Preumogi
živijo v težkih, bednih razmerah, ki jih morajo v
sredi napornega študija premagovati. Že lasko
leto smo za nekatere revno dijake zbirali prispev-
ke, ki so jih bila naklonila blaga srca. Tudi letos
se obračamo na usmiljena srca za pomoč revnim in
siromašnim mariborskim študentom. Kdor bi mogel
siromašnemu dijaku, ki je brez ljudi, ki bi ga mo-
gli podpirati, nuditi brezplačno prenočišče, naj bla-
govoli poslati svoj naslov na upravo na Koroški ce-
sti 1, oziroma podružnico na Aleksandrovi cesti 6.
Istotam se bodo sprejemala darila za petero revnih
pomoči potrebnih dijakov.

□ **Ciganove citre omehčale sodnikovo srce.**
Oni dan je bila pri tukajšnjem okrajnem sodišču
zelo zanimiva razprava; na zatožni klopi je sedel
72 letni cigan Ivan Gartner, pristojen v St. Janz na
Dravskem polju. Radi potepušva so ga bili izročili
sodišču. »Od česa se preživljate?« ga je vprašal
sodnik. »Na citre špilam.« »Kje imate citre?« V
jetnišnici. »Pojdite ponje; če mi bote eno lepo
zaigrali, pa ste prosti.« Ciganu so se očci zasvetile.
Brž je skočil po citre; in je sviral, sviral... V tre-
nutku je napolnilo razpravno dvorano občinstvo, ki

Nesrečnič je takoj omahnila nezavestna na tla.
Strašen je bil pogled na ta v samo krvavo kepo
izpremenjen obraz, iz katerega so rezali samo beli
zobje, iz pretrganih žil pa je kri curkoma brizgala
okrog. Brez moči so stali ljudje, ki so prihiteli na
mesto nesreče; nihče ni mogel nearečnič v prvem
razburjenju nuditi pomoči. Pozvali pa so takoj re-
šilno društvo, ki je revico takoj prepejalo v bol-
nišnico, kjer se radi izredno težkih poškodb bori
s smrtjo.

se je bilo znašlo iz vseh vetrov. Poslušalo je lepo
godbo ter bilo veselo, da je bilo deležno koncerta
— zastoj; še veliko veselejši pa je bil cigan, ki si
je z lepo godbo prislužil prostost in svobodo.

□ **Tibolci in Moskajčani se ne razumejo.**
Tipično fantovsko zadevščino je obravnavalo vče-
raj mariborsko sodišče. Dne 25. majnika so se spo-
rijeli v Tibolcih fantje iz Moskajne in domaćini.
Baje so pričeli izzivati Tibolci, Moskajčani pa jim
seveda niso smeli ostati dolžni. Končno besedo sta
imela po stari lepi navadi nož in ročica, posledica
je bilo več oklanih in obtočenih glav. Včeraj so se
zagovarjali glavni junaki tega prepeva Franc Kvar,
Franc Horvat iz Moskajcev in Franc Visenjak iz
Tibolcev. Vsi navedeni so bili v omenjenem prepevu
zelo živahni in pridni ter so si medsebojno drug
drugemu puščali kri. K sreči pa so si prizadeli le
manj nevarne poškodbe, kar je upoštevalo tudi so-
dišče, ker jih je sodilo bolj po milih paragrafihi.
Zagovarjali pa so se seveda vsi z neobhodnim si-
lobranom. Obsojeni pa so bili kljub zagovoru in
sicer Franc Kvar na podrgli mesec strogega za-
pora, pogojno na 4 leta; Franc Horvat in Franc
Visenjak na 1 mesec zavora, pogojno 2 leti.

□ **Po čudežnem naključju odnesli zdravo ko-
žo.** Na križišču Verstovske in Masarykove uli-
ce v Magdalenskem predmestju je prišlo včeraj do
težkega karambola med dvema avtomobiloma. Za-
lelel se je osebni avto št. 2, katerega je šofiral Fer-
do B., v avtomatki Bogomila Gorjaka. Udarec obeh
vozil je bil izredno močan. Avtomobilu je zdrobil
blatnike ter poškodoval motor, da ima lastnik
okoli 20.000 Din škode. Osebni avto je izšel iz tega
karambola primeroma še cel. V avtomobilu so se
vozili poleg šoferja še trije potniki, ki so prestali
sicer obilo strahu, odnesli so pa po čudežnem na-
ključju zdravo kožo. Policija je uvedla preiskavo,
da dožene, na kateri strani leži krivda radi karam-
bola.

□ **Z gnojnimi vilami nad licitante.** Rubežni
se je hotel ubraniti posestnik Mihael Koren iz Sp.
Zerjavcev. Zarubili so mu vole in dne 25. junija se
je zbral pred njegovim imovim več kupcev, ki so
čakali, kdaj prične ta kupčija. Ko je prišel sodni
iztirjalec, je Koren videl, da gre za res in v ža-
lovanju za lepima voličkoma ga je zgrabila taka
sveta jeza, da je kar pobesnel ter z gnojnimi vilami
planil v sredo kupcev, grozeč vsakemu s smrtjo,
kdor bi se polakomil njegove živine. Groznja je
seveda imela uspeh, ker so bili licitanti prepričani,
da bi jo ta ali oni skupil ter so jo raje pobrisali,
da je ostal na licu mesta samo še iztirjalec. Ker
sam ni mogel kupčije nadaljevati, je moral hočeš
nočeš tudi on oditi. Kupčija pa se je včeraj nadalje-
vala pred okrajnim sodiščem v Mariboru, ki je
sodilo Korena radi žalitve uradne osebe in pre-
prečenja izvršbe rubežni. Obsojen je bil na 14 dni
zavora.

□ **Nimrodski blagor.** Dne 10. t. m. je ustrelil
brodar pri Sv. Lovrencu na Pohorju Josip Hittel
krasnega ribjega orla (Pandion haliaetus). Ptica
meri v razpetosti kril 1.72 m. Njena domovina je
Crno morje in dolnji tek Donave. Pri nas se le red-
ko prikaže ter seveda še redkeje pride lovca na
strel. Ptico bo nagačil in razstavil znani maribor-
ski nagačevalec Ziringer.

Ptuj

V našem mestu se mudi te dni znani slavist
in univerzitetni profesor iz Bratislave dr. Franc
Volkmann. Kakor znano, je odlični znanstvenik iz-
dal obširno delo o naši slovenski literaturi.

Nesreča: V bolnišnico so pripeljali 18 letnega
kmetijskega fanta Antona Podhotnika, ki je pri obir-
anju hrusk padel z drevesa. Zlomil si je roko.

Mludenici letnika 1912, iz občine Breg se po-
živajo, da se do 20. t. m. prijavijo v občinskem
uradu zaradi vpisa v seznam vojaških obvezancev.

Boj daj areto! Poročili se je le dni posestnik
Anton Bumež izpod Vinca v g. Gerško Le-
nart, sestro uglednega ptujskega veletrgovca g.
Lenaria.

Vojnik

Ukazateljnost mladinc. V tukajšnji meščanski
šoli se je vpisalo v prvi razred 51 učencev in
učenk, v drugi razred pa 32 učencev in učenek,
v tretji razred 19 in v četrti pa samo 9, in sicer
3 učenci in 6 učenek. Tako nastane vprašanje, ali
se izplača za deset otrok vzdrževati četrti razred
meščanske šole.

Nedeljski »Slovenec« se dobi vsako nedeljo
v Vojniku, takoj po prihodu prvega avtobusa iz
Celja v Vojnik, to je od pol 7. ure naprej in sicer
po prvem sv. opravilu pred župno cerkvijo in na
trgu, potem pa pri organizistu g. Šoparju. Ker je
najcenejši list, segajte pridno po njem.

